

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Sborová tvorba Jana Bůžka

Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Stanislav Pecháček, Ph.D.

Zpracovala: Tereza Holubcová

HV- Sbormistrovství

Praha, duben 2010

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Sborová tvorba Jana Bůžka vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Praze 29.3. 2010

Halubcova! Tereza

Poděkování:

Ráda bych touto cestou poděkovala Doc. PhDr. Stanislavu Pecháčkovi Ph.D., zástupci vedoucího katedry hudební výchovy na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy, za podporu, ochotu a odborné vedení mé diplomové práce.

Dále bych chtěla poděkovat rodině PhDr. Jana Bůžka za velkou vstřícnost při spolupráci a za poskytnutí materiálů, bez kterých by tato diplomová práce nevznikla.

Résumé

Autorka podává v diplomové práci na téma „Sborová tvorba Jana Bůžka“ informace o životě skladatele a věnuje se uspořádání jeho skladeb pro ženské a dětské sbory, které rozděluje do několika kategorií: sbory na texty lidové poezie, sbory na staročínskou a starojaponskou poezii, sbory na texty J.V. Sládka a sbory na poezii dalších autorů. Skladby, které jsou použity v této diplomové práci, nebyly zatím nikde souborně publikovány.

Pro lepší porozumění a využití Bůžkovy tvorby autorka analyzuje vybrané skladby. Analýza se soustředí především na harmonickou a formální stránku. Autorka si všímá Bůžkových skladebných postupů a jeho užití moderních skladatelských principů, které dokládá notovými ukázkami zpracovanými v počítačovém programu Sibelius4.

V příloze autorka uvádí seznam všech dochovaných skladeb pro ženské a dětské sbory, dále pak celé znění jednotlivých analyzovaných skladeb pro praktické využití a na přiloženém CD je možné si jednotlivé skladby poslechnout v elektronické verzi, a tím získat lepší představu o jejich zvukové podobě.

Summary

In the diploma work on „Sborová tvorba Jana Bůžka“ author give information about the life of the composer and devotes the arrangement of his composition for women and children choir, which divides into following categories: choir on the texts of folk poetry, choir on the ancient chinese and ancient japanese poetry, choir on the texts of J.V. Sládek and choir on the poetry of other authors. Compositions, which are used in this diploma work weren't, as a whole, published so far.

For better understanding and use of Bůžek's production, author analyses selected composition. The author firstly focuses on the harmonic and formal aspekt. Author pays attention to the technique of Bůžek's composition and his use of modern methods. Author supportes this with a note extract processed in a computer program Sibelius4.

As the supplement, the author presents a list of all well-preserved compositions for women and children choir, further then the whole version of individual compositions for practical use on attached CD, where it is possible to listen to every individual composition in electronic version and therefore get better idea of their sound form.

Obsah

Úvod	7
1. Životopis	9
2. Ženské a dětské sbory	11
2. 1 Sbory na texty lidové poezie	11
2. 2 Sbory na starojaponskou a staročínskou poezii	11
2. 3 Sbory na texty J. V. Sládka	11
2. 4 Sbory na poezii dalších autorů	12
3. Analýza vybraných skladeb	13
3. 1 Devět písniček v lidovém tónu.....	13
Vyšla hvězda jasná	16
Vy pantličky	17
To jsou dudy	19
3. 2 Sedm dětských sborečků	21
Až se jaro vrátí	21
Vlaštovky táhnou.....	23
Hastrmani	25
Perníková chaloupka	29
3. 3 Madrigaly	32
Daleko je měsíc domova	38
Po sklonu nebes	47
Věčná písmena	50
Vějíř.....	53
Stáří	55
Obora bílých jelenů	57
4. Závěr	60
5. Literatura	61
6. Přílohy	62

Úvod

Na podzim roku 2008 jsme koncertovali s Děčínským pěveckým sborem, ve kterém zpívám, v oseckém klášteře. Po tomto vystoupení jsem se setkala s Marií Dolistovou, jednou z textařek vokálně instrumentálních děl Jana Bůžka, která mluvila o zmiňovaném skladateli se sboristy Děčínského pěveckého sboru. Protože jsem již delší dobu přemýšlela o tématu své diplomové práce, zapojila jsem se do rozhovoru a zjistila jsem, že bych se mohla ve své práci zaměřit na tohoto severočeského skladatele. Prostřednictvím paní Dolistové jsem získala kontakt na umělcovu rodinu. V září roku 2009 jsem se s rodinnými příslušníky setkala v Teplicích.

Skladatelova rodina mi vyšla velmi ochotně vstříc, a již při první návštěvě jsem získala řadu materiálů, informací a fotografií. Umělecká tvorba J. Bůžka je velmi rozsáhlá, a musela jsem tedy projít velké množství notového materiálu. Svou diplomovou práci jsem se nakonec rozhodla zaměřit pouze na dětské a ženské sbory, jelikož jsem sbormistryní dětského sboru Gymnázia Děčín a byla jsem přesvědčena, že využiji některou ze sto deseti dochovaných skladeb a zařadím je do repertoáru sboru.

Zpracování materiálu nebylo jednoduché, všechny originály skladeb jsem si musela vyfotografovat digitálním fotoaparátem, pečlivě roztřídit a vybrané skladby jsem přepsala v programu pro zpracování not Sibelius4. Pro bližší seznámení se skladatelovým dílem jsem se rozhodla vybrané skladby analyzovat. Analýza se soustředila především na harmonickou a formální stránku, všímala jsem si i Bůžkových skladebných postupů a jeho užití moderních skladatelských principů, např. modalit a uplatnění současné tonality. Pro detailnější přiblížení skladeb J. Bůžka, uvádím v textu komentované ukázky v podobě notových příkladů, zpracovaných rovněž v programu Sibelius4. V příloze uvádím celkovou podobu jednotlivých skladeb a na přiloženém CD je možné v uvedeném programu (Sibelius4) si skladby poslechnout, a tím získat představu o jejich zvukové podobě. Vzhledem k rozsahu práce jsem se nezabývala případnými zvukovými nahrávkami Bůžkových skladeb, jejichž shromáždění a utřídění přesahuje téma předložené práce. V příloze také uvádím fotografie z uměleckého života J. Bůžka. Fotografie zobrazují skladatele v mladém, středním a pokročilém věku.

Cílem mé diplomové práce tedy bylo zejména utřídění Bůžkových skladeb pro ženské a dětské sbory a jejich přiblížení umělecké veřejnosti. Skladby pro tyto sbory jsou velmi

zajímavé a domnívám se, že by mohly obohatit repertoár dětských a ženských sborů, v kterém se v dnešní době velmi často opakují stále stejní autoři.

1. Životopis

Jan Bůžek se narodil 16. února 1927 v Kutné Hoře. Již od mládí velmi tíhnul k hudbě, a to i přesto, že nepocházel z hudebního prostředí- jeho otec pracoval jako úředník a matka byla v domácnosti. Při studiích na Gymnáziu v Kutné Hoře se věnoval hře na housle v Městské hudební škole u Boženy Jermářové a Jaroslava Krásky. Po maturitě jeho kroky vedly do Prahy, kde absolvoval Pedagogickou a Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy v oboru hudební výchova a zeměpis (1946-50) a zároveň působil jako dirigent Kutnohorské filharmonie a sbormistr Pěveckého sdružení kutnohorských učitelů. V době svých studií se osobně seznámil s českými skladateli: Vítězslavem Novákem, Jaroslavem Křičkou a Josefem Bohuslavem Foerstem, kteří představovali velkou inspiraci pro jeho pozdější tvorbu. J. Bůžek prohluboval své vzdělání i v dospělosti studiem skladby nejprve soukromě u prof. Jaroslava Řídkého a doc. Karla Háby a v roce 1967, ve svých čtyřiceti letech, dokončil studium skladby na AMU u národního umělce Emila Hlobila. V roce 1972 získal na Karlově Univerzitě titul doktora filozofie na základě disertační práce *Klasikové 20. století*.

Po studiích byl v rámci osídlování pohraničí povolán na umístěnku do Teplic. V severních Čechách zůstal celý zbytek života a potkal zde i svoji budoucí ženu. Rodina hrála v jeho životě velkou roli. Řadu svých skladeb tak věnoval dětem (dcera Alena a Jana) a vnukům např. *Vyprávění pro Alenku* (1969), *Ukolébavka* („Psáno pro budoucí maturitní ples naší Janičky“ 1977), *Pro Martínka a všechny děti* (1991), *Alenčiny písničky*¹ aj. V Teplicích nejprve působil jako učitel na pedagogické škole, později jako odborný asistent na katedře hudební výchovy Pedagogické fakulty v Ústí nad Labem, kde vyučoval dějiny hudby a hudebně teoretické předměty. Zároveň působil na konzervatoři v Teplicích, kde vykonával funkci zástupce ředitele. Přestože byl pracovníčně velmi vytížen, našel si čas i na svůj oblíbený tenis, kterému se věnoval i závodně.

Tvorba J. Bůžka je velmi rozsáhlá a pestrá. Od jednohlasých skladeb s doprovodem, přes dětské, ženské, mužské a smíšené sbory, k tvorbě instrumentální, která je zastoupena komorními skladbami pro sólové nástroje i rozsáhlými symfonickými skladbami a melodramy. Vrcholem skladatelovy tvorby jsou skladby vokálně instrumentální: *In memoriam* (věnováno památce nezaměstnaných dělníků zastřelených při demonstraci, 1972), *Requiem* (1978) a *Legenda o sv. Vojtěchovi* (1996). Řada jeho děl byla nahrána československým rozhlasem a odměněna v krajských a celostátních soutěžích (např. skladba

---

¹ Datum vzniku skladby není známo.

Pavouk pro trojhlasý dětský sbor a flétnu získala ocenění na jirkovské soutěži v roce 1971). Velmi úzce také spolupracoval s Teplickým symfonickým orchestrem, který uvedl většinu jeho symfonických skladeb. J. Bůžek se může pyšnit cenou města Teplic, kterou získal v roce 1966 za kompoziční činnost a čestným členstvím ve Společnosti Leoše Janáčka v Curychu. Tohoto ocenění si velmi vážil, neboť právě český skladatel Leoš Janáček byl pro J. Bůžka velkým inspiračním vzorem o čemž svědčí i Bůžkova skladba Janáčkově věnovaná- *Balada o Janáčkově*².

I v pokročilém věku se Jan Bůžek plně věnoval hudební tvorbě, mezi jeho poslední sborové skladby patří cyklus pro ženský trojhlasý sbor a klavír *Láska a smrt* (2005) a skladby pro smíšený sbor: *Tři sbory na slova Jana Nerudy* (2005) a *Tři sbory na slova básníků z přelomu století* (2005). Jan Bůžek zemřel náhle 5. prosince 2005 v Teplicích.

Mgr. Josef Zadina³ o skladateli napsal: „O Janu Bůžkovi lze dnes s určitostí říci, že spolu s Jaroslavem Řídkým tvoří podstatný pilíř české hudby 20. století, vycházející z oblasti severních Čech. Zvláště *Legenda o sv.Vojtěchovi* významně převyšuje všeobecné normy současné české hudební produkce a je dokladem toho, že autor právem patří k vrcholným reprezentantům klasické hudební tvorby současnosti. Jan Bůžek se ve své bohaté kompoziční činnosti úmyslně vyhýbá módním dobovým prvkům, které jsou dnes tolik charakteristické pro některé velmi často prezentované minimalistické autory, ale již pečlivou volbou tematického materiálu, rozmanitě ztvárněného osobitým zralým kompozičním rukopisem vytváří avantgardní díla, která vyrůstají z bytostných tradic české hudby. Tuto tradici autor obohatil zvláště v melodicko-harmonické oblasti nezaměnitelnými nosnými prvky, které vytvářejí osobitý hudební tok povýšený hlubokým duchovním potenciálem. Dílo Jana Bůžka tak vyrůstá v tvorbu vpravdě moderní, která inspiruje současníky a bude přinášet bohaté plody i v životě příštích generací.“⁴

---

² Datum vzniku skladby není známo.

³ Sbormistr Severočeského filharmonického sboru

⁴ ZADINA, J. Jan Bůžek, cit. 17.2.2010. Dostupné na http://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_B%C5%AF%C5%BEek

2. Ženské a dětské sbory

2.1 Sbory na texty lidové poezie

Jednou z inspirací pro tvorbu J. Bůžka byl český a moravský folklor. Mezi sbory psané na texty lidové poezie patří cyklus *Láska*, který byl dokončen roku 1967 a autorem nově upraven v roce 1981. Je tedy nejstarším cyklem z této oblasti Bůžkovy tvorby. Skladby tohoto cyklu jsou psány pro trojhlasý dětský sbor bez doprovodu, cyklus poprvé uvedl Jirkovský pěvecký sbor.

V dubnu roku 1988 bylo dokončeno dílo *Smutná láska*, který tvoří tři dvojzpěvy s doprovodem houslí – Stálá láska, Marné bránění a Sluníčko zachodí.

V únoru roku 2002 vznikly dvě řady písní inspirované českým a moravským folklorem: *Dvacet dětských sborečků na slova lidové poezie* a *Dvacet trojhlasých sborečků na slova lidové poezie v lidovém tónu*. Obě řady jsou psány pro trojhlasý dětský sbor a capella.

Skladba *Ej, létala si vlaštověnka*, zkomponovaná na známý lidový text, je napsána pro čtyřhlasý dětský sbor a capella. V pozdějších letech skladatel dílo upravil také pro smíšený sbor. Skladba byla poprvé uvedena Krušnohorským pěveckým sborem, úprava pro smíšený sbor byla poprvé interpretována smíšeným sborem v Telči.

V dalších letech napsal autor dva cykly sborů: *Mládí a láska* a *Láska a smrt*. První z nich je určen pro čtyřhlasý ženský sbor a capella, druhý pro trojhlasý ženský sbor s doprovodem klavíru.

2.2 Sbory na starojaponskou a staročínskou poezii

V 70. letech se J. Bůžek zabýval staročínskou a starojaponskou poezií. Inspirace japonskou poezií dala vzniknout skladbě- *Podzimní pastel*, která byla dokončena roku 1976. Dále sem také můžeme zařadit cyklus pěti sborů *Perly a růže* pro čtyřhlasý sbor a capella, inspirovaný Zpěvy staré Číny. Vznikl v roce 1970 a poprvé byl interpretován Sborem novoborských učitelek. Na texty staročínské poezie vznikl i cyklus *Madrigaly* (1978) pro čtyřhlasý sbor a capella. Tvoří jej skladby Daleko je měsíc od domova, Po sklonu nebes, Věčná písmena, Obora bílých jelenů, Stáří a Vějíř.

2.3 Sbory na texty J. V. Sládka

V rozmezí let 1989–1995 se Bůžek ve své tvorbě často obracel k básním Josefa Václava Sládka. V listopadu roku 1991 byla dokončena řada tří sborů: *Tři dětské (dívčí) sbory na texty*

J. V. Sládka se skládají z těchto písní: Vraník, Ukolébavka a Host. V tomtéž roce vznikly *Tři dětské sborečky na slova J. V. Sládka* (Pašíkova hádanka, Hádanka a Sedlák Jíra) a konečně z března 1992 pocházejí *Dětské sbory v lidovém tónu na slova J. V. Sládka*. V tomto díle můžeme najít písně Ulekaná Nána, Pyšný macek, Zvonili, zvonili, Koníček a Vlaštovky.

Ve zmíněném období vznikla i řada dalších sborů na texty milovaného básníka, na rozdíl od výše uvedených opusů se Sládkovo jméno objevuje v jejich názvu jen dvakrát. Vesměs se jedná o trojhlasý a capella pro dětský či ženský sbor: *Matičce* (1992), *Deset plus jedna sborečků na slova J. V. Sládka* (1995), *Čtyři plus jedna dětských sborečků* (1995), *Zlaté slunce, bílý den* (1999), *Letní večer* (1989), *Spala jsem a nespala* (1991) a *Čtyři lyrické sbory na slova J. V. Sládka* (2001).

2.4 Sbory na poezii dalších autorů

Mezi dalšími básníky, k jejichž tvorbě se Bůžek často obracel, najdeme jména velmi známá, ale i autory spíše jen regionálního významu, s nimiž se většinou osobně znal. Zvláště často spolupracoval s Hedou Průchovou, jejíž poezie tvoří textový podklad k mnoha cyklům pro dětské a ženské sbory např. *Ukolébavka* (1977), *Září-Předjaří* (1979), *Hřbitovní kvítí* (1981), *Šest písniček pro kořata* (1983), *Na zahradě* (1986), *Zvířetníček* (1986), *Volavka* (1989), *Tři písničky pro nejmenší* (1989), *Noc v horách* (1987), *Jak se z žežulky stala kukačka* (1999) aj.

Z českých klasiků se vícekrát obrátil k poezii Františka Hrubína. Ze *Sedmi dětských sborečků* je nejznámější zhudebnění pohádky *Perníková chaloupka*. Na Hrubínovy verše vznikla i *Pohádka* pro trojhlasý sbor a capella z roku 1992. Vrátime-li se v kontextu Bůžkovy tvorby do konce 60. let, objevíme zde dvě díla inspirovaná poezií Jiřího Wolкера. Jedná se o sbírky *Západ* (1968) pro čtyřhlasý ženský sbor a capella, jež později upravil i pro mužské obsazení, a *Triptych*⁵ (1969).

Z dalších básníků, jejichž poezii Bůžek zhudebnil, je možné jmenovat Miroslava Florianu (*Vyletěla hrdlička* 1962), Františka Branislava (*Zpíváme pro radost*, 1983), Jana Aldu (*Damon líbezný*, 1961) či Vlastu Kovaříkovou (*Pantoflíčky*, 1981)

---

⁵ V dokumentech J. Bůžka se neobjevuje informace o obsazení. Noty nejsou k dispozici.

3. Analýza vybraných skladeb

3.1 Devět písniček v lidovém tónu

Řada devíti sborů na texty lidové poezie (1. Vyšla hvězda jasná, 2. Už vás opouštím, 3. Tamhle chaloupka, 4. Sila čočku, 5. Vy pantličky, 6. Voči černé voči, 7. Tluču, Tluču, 8. Vdejte mě matičko, 9. To jsou dudy) byla dokončena 4. září 2003. Záměrně hovořím v této souvislosti nikoli o cyklu, ale o řadě. Svědčí pro to několik skutečností, především fakt, že jednotlivé písně mohou být interpretovány samostatně a v jiném pořadí, než jak autor určil. Skladby také nejsou obsahově spjaty, a nevytvářejí tedy cyklus s promyšlenější tektonickou výstavbou.

Jak napovídá název, nechal se autor při psaní těchto písní inspirovat českou a moravskou lidovou poezií. Vesměs se jedná o texty známých lidových písní, na něž však zkomponoval vlastní melodie. Převážná většina písní je psána v pomalejším tempu, což úzce souvisí s jejich námětem. Najdeme zde však také skladby psané s tempovým označením *Con moto* (Sila čočku) a *Allegretto* (To jsou dudy).

Všechny písně se skládají ze tří slok. U osmi z nich je první sloka vystavěna na principu přísné dvojhlasé imitace sopránů a altů. S výjimkou první sloky písně *To jsou dudy*, jejíž podstatou je imitace volná, se jedná o kánon v primě.

.V následujících příkladech (1-8) uvádím ukázky imitačního zpracování úvodních částí prvních slok jednotlivých písní.

Ukázka č. 1

Musical score for Ukázka č. 1, showing Soprano and Alto parts. The lyrics are: Vyšla hvězda jasná, jako panna krásná... The score is in 2/4 time and features a canon in the first octave.

Ukázka č. 2

Musical score for Ukázka č. 2, showing Soprano and Alto parts. The lyrics are: Táhle chaloupka... The score is in 2/4 time and features a canon in the first octave.

Ukázka č. 3

Soprano
Alto

Sila_ čočku_ hrách, škoda_ nasto_ krát...

Sila_ čočku_ hrách, škoda_ nasto_ krát...

Ukázka č. 4

Soprano
Alto

Tlu_ ěu, tlu_ ěu o te vše te...

Tlu_ ěu, tlu_ ěu o te vše te...

Ukázka č. 5

Soprano
Alto

Vdejte_ mě ma ti čko, dokud_ jsem mla dá...

Vdejte_ mě ma ti čko, dokud_ jsem mla dá...

Ukázka č. 6

Soprano
Alto

Voči_ černé_ vo_ či, ty já mám nejradši...

Voči_ černé_ vo_ či, ty já mám nejradši...

Ukázka č. 7

Soprano
Alto

Vy pantličky_ čer ve ný, ko lo va ný bílý...

Vy pantličky_ čer ve ný, ko lo va ný bílý...

Ukázka č. 8

Musical score for Ukázka č. 8, featuring Soprano and Alto parts. The score is in 3/4 time and B-flat major. The Soprano part begins with a rest, followed by the lyrics "To jsou du". The Alto part begins with a rest, followed by the lyrics "dy". The score continues with a Soprano part starting at measure 6 with the lyrics "dy To jsou du dy" and an Alto part with the lyrics "To jsou du dy".

Další sloky jednotlivých písní jsou již zpracovány různým způsobem. Melodie a také tónina však zůstávají stejné. V druhé sloce všech písní se k sopránu a altu přidává další hlas, psaný jako druhý soprán. Hlasy se v této části skladby pohybují homofonně. Můžeme tedy hovořit o přechodu od polyfonní sazby k faktuře homofonní. V třetí, závěrečné sloce písní, se k již jmenovaným ženským hlasům přidávají hlasy mužské, které postupují homofonně s melodií a dotvářejí harmonii této části. (Viz ukázku č. 9.)

Ukázka č. 9

3

Musical score for Ukázka č. 9, featuring Soprano, Alto, and Bass parts. The score is in 3/4 time and B-flat major. The Soprano part begins with the lyrics "Jak jen je uslyším celej se potěším všudy všechen všu.. dy." The Alto part begins with the lyrics "jak jen je uslyším celej se potěším všechen všu dy všechen všu dy." The Bass part begins with the lyrics "Jak jen je uslyším celej se potěším všudy všechen všu.. dy." The score continues with a Soprano part starting at measure 50 with the lyrics "Jak jen je uslyším celej se potěším všudy všechen všu.. dy." and an Alto part with the lyrics "jak jen je uslyším celej se potěším všechen všu dy všechen všu dy." The Bass part continues with the lyrics "Jak jen je uslyším celej se potěším všudy všechen všu.. dy." The score ends with a double bar line.

Přestože je kompoziční zpracování jednotlivých písní jednoduché, výsledný interpretační efekt je velmi působivý. V další části textu se zamyslíme především nad tím, čím je tento efekt způsoben.

Pro následující podrobnější rozbor jsem vybrala tři z devíti písní: Vyšla hvězda jasná, Vy pantličky a To jsou dudy. Jedná se o písně, jejichž původní lidová melodie je velmi známá⁶ a je zajímavé sledovat Bůžkovu práci v oblasti melodiky.

Vyšla hvězda jasná

Píseň Vyšla hvězda jasná je první skladbou této řady. Po celou dobu je ukotvena v tónině F dur a je rozdělena do tří slok. První sloka, tvořená šestnácti takty, je psána v polyfonní faktuře. Je budována na základě přísné imitace a je utvářena sopránem a altem, jež kánonicky interpretují melodii písně. (Viz ukázkou č. 10.)

Ukázka č. 10

The image shows a musical score for the song 'Vyšla hvězda jasná'. It features four staves: Soprano (S.), Alto (A.), and two parts labeled S. and A. at the bottom. The music is in 2/4 time with a key signature of one flat (B-flat). The lyrics are written below the notes. The Soprano part starts with 'Vy šla hvězda jas ná, jako panna krás na, sa ma za mnou'. The Alto part starts with 'Vy šla hvězda jas ná, jako panna krás na, sama za mnou do ko mů rky do ko můr ky při šla...'. The S. and A. parts at the bottom continue the lyrics: 'sama za mnou do ko mů rky do ko můr ky při šla...' and 'sa ma za mnou sama za mnou do ko mů rky do ko můr ky při šla...'. The score includes various musical notations such as slurs, accents, and dynamic markings.

Druhá sloka působí vůči první sloce kontrastně. V jejím úvodu se objevuje sopránový dvojhlas v homofonní faktuře, v taktu č. 24 se k sopránovým hlasům přidává také alt a hlasy i nadále postupují homofonně. (Viz ukázkou č. 11.)

---

⁶ SLÁDEK, F. *Náš poklad I.*, Praha: Supraphon, 1982. (Vyšla hvězda jasná zde na str. 184, Vy pantličky str. 182, To jsou dudy str. 159)

Ukázka č. 11

Soprano
Alto

Když si přišla ke mně, sedni si vedle mě. Můžeš tady
se mnou zůstat až do bílého dne. lého dne.

9

S.
A.

1.
2.

Ve třetí sloce se k ženským hlasům přidávají, jak jsem již uvedla výše, hlasy mužské. Oproti druhé sloce, kde z hlediska harmonického převládají základní funkce, ve třetí části nalezneme mimotonální dominantu k dominantě a v úplném závěru také mimotonální dominantu k druhému stupni. (Viz ukázku č. 12.)

Ukázka č. 12

Soprano
Alto
Tenor
Bass

Nechci nedostanu, vím, že tvá nebudu. Pa ni
Nechci nedosta nu, vím, že tvá ne bu du. Pa ni
má ma panimáma povídala, že ty ne máš do mu.

8

S.
A.
T.
B.

Vy pantličky

Skladba „Vy pantličky“ je tvořena stejně jako ostatní písně třemi slokami. Je psána v tónině F dur a z této tóniny v žádné části písně nevybočuje. Celý první díl je opět tvořen kánonem v primě mezi sopránem a altm.

Harmonie v této písni je opět velmi jednoduchá, výjimkou je souzvuk v taktu č. 11, který je možné chápat různými způsoby: např. jako neúplnou alterovanou dominantu se zvýšenou kvintou, nebo jako neúplný alterovaný akord VII. stupně se zvýšenou tercií. Tóny *e*, *gis* můžeme také chápat jako dvojitý spodní střídavý tón, pokud k těmto tónům přidáme také *d*, jedná se o trojitý (akordický) střídavý tón. (Viz ukázkou č. 13.)

Ukázka č. 13

The musical score for three female voices (Soprano, Mezzo-soprano, Alto) is shown in 4/4 time. The lyrics are: "Vy pan tličky čer ve ný...". The final measure of the phrase shows a parallel quartal motion in the voices, with the Soprano and Alto parts moving in parallel motion, while the Mezzo-soprano part moves in parallel motion with the Soprano. The notes in the final measure are: Soprano (G4), Mezzo-soprano (E4), Alto (D4).

Ve dvanáctém taktu si můžeme povšimnout pohybu ženských hlasů v paralelních kvartsextakordech. V závěru druhé sloky skladby se sopránový hlas pohybuje v delších hodnotách na kvintě tóniky. Ostatní hlasy (druhý soprán, alt) postupují syrrytmicky. (Viz ukázkou č. 14.)

Ukázka č. 14

The musical score for three female voices (Soprano, Mezzo-soprano, Alto) is shown in 4/4 time. The lyrics are: "Vy pan tličky čer ve ný.. komu_ bych vás zanechala_ po nějaké_ chvíli". The first measure of the phrase shows a unison melody in the voices, with the Soprano and Alto parts moving in parallel motion, while the Mezzo-soprano part moves in parallel motion with the Soprano. The notes in the first measure are: Soprano (G4), Mezzo-soprano (E4), Alto (D4).

V úvodu třetí sloky zpívá melodii unisono sopránový a altový hlas. V závěru této sloky (poslední čtyři takty písňě) melodii přejímá alt. Sopránový hlas opakuje jednoduchou rytmickou figuru na pátém stupni. V těchto posledních čtyřech taktech skladby se přidávají také mužské hlasy. Tenorový hlas v této části zpívá totéž, co již zaznělo v altovém hlase ve 14-17 taktu. Všechny hlasy postupují homofonně podle melodie, která je, jak již bylo výše uvedeno, v altu. (Viz ukázkou č. 15.)

Ukázka č. 15

Soprano
abys_ na mě vzpomenula_____ v svém svobodném sta vě.
Alto
abys na mě vzpo men nu la v svém svo bo dném sta vě
Tenor
Bass

To jsou dudy

Sbor „To jsou dudy“ uzavírá celou řadu devíti písní. Píseň je psána v tónině Es dur. Výběr tóniny není náhodný, chodské dudy jsou laděny v Es dur.

Skladba je zahájena dudáckou prodlevou na kvintě, tento prvek je společný pro všechny sloky skladby. Stává se tedy pojítkem mezi jednotlivými slokami písně. (Viz ukázkou č. 16.)

Ukázka č. 16

Soprano
Alto

Podstatou úvodní části je opět technika imitační, v tomto případě se však jedná o imitaci volnou. Od devátého taktu přechází imitace volná v imitační techniku přísnou, mluvíme zde opět o kánonu v primě. V závěru první části (takt č. 18) je melodie rozdělena do dvou hlasů. Nejprve se objeví v sopránu, poté ji převezme alt. (Viz ukázkou č. 17.)

Ukázka č. 17

Soprano
všechn_____ všu___ dy
Alto
všechn_____ všu___ dy

První a druhá sloka jsou propojeny mezihrou v podobě dudácké prodlevy na kvintě. Zpracování díla zde přechází od polyfonie do homofonní sazby, v té se představuje první soprán, který zpívá melodii, alt a přidává se také druhý soprán. V pauzách sopránového hlasu se objevují melodické výplně zpívané druhým sopránem a altem v terciích.

V úvodu třetí sloky písně se opět objevuje dudácká kvinta, kterou zpívají mužské hlasy. V taktu č. 46 se melodie přesouvá do altu, v taktu č. 50 se vrací zpět do sopránu. Alt a tenor zpívají doprovod k hlavní melodii a bas přináší základní tón tóniky. (Viz ukázkou č. 18.)

Ukázka č. 18

The image shows a musical score for four voices: Soprano, Alto, Tenor, and Bass. The music is in 3/4 time and E-flat major. The Soprano part has rests followed by a melodic phrase. The Alto part has a melodic line with lyrics "du dy" and "du dy". The Tenor part has a rhythmic accompaniment with lyrics "to jsou du dy" and "to jsou du dy". The Bass part has a simple harmonic accompaniment with the label "vokál" below it.

Po celou dobu je skladba zakotvena v tónině Es dur. V částech písně, ve kterých autor neužívá dudácké prodlevy, převažují akordy na hlavních stupních. Melodie tvoří malou trojdílnou formu a jednotlivé části jsou propojeny dudáckou kvintou.

Ve všech devíti písních autor pracuje s lidovými texty a vlastní melodií. Kompoziční zpracování písní je velmi jednoduché, autorův vklad spočívá pouze v mírném ozvláštňení vlastních melodií. Hlavním důvodem je bezpochyby snadná zpívatelnost úprav a jejich určení ryze amatérským sborům.

3.2 Sedm dětských sborečků

Sedm dětských sborečků bylo dokončeno v Teplicích v 27. října roku 1972. Jedná se opět spíše o řadu trojhlasých písní pro soprán, mezzosoprán a alt na texty českých klasických básníků: Josefa Václava Sládka, Ladislava Stehlíka, Františka Hrubína a Jana Čarka. Všechny skladby této řady jsou psány ve volném tempu, což úzce souvisí s písněmi převážně s lyrickými náměty. Výjimkou je píseň „Perníková chaloupka“ na slova F. Hrubína, v které se objevuje téma velmi známé pohádky, a poslední skladba cyklu „Bagr“. Samotné dílo se skládá z těchto písní: Vlaštovky táhnou, Hastrmani, Perníková chaloupka, Až se jaro vrátí, Vlaštovčí hnízdo, Let' holubičko a Bagr.

K rozboru jsem si tentokrát vybrala čtyři sbory: Až se jaro vrátí, Vlaštovky táhnou, Hastrmani a Perníková chaloupka. Důvodem výběru bylo jejich kontrastní kompoziční zpracování.

Až se jaro vrátí

Jako textový podklad použil skladatel všeobecně známou báseň J. V. Sládka. Melodie tvoří malou trojdílnou formu s návratem. Část *a* je tvořena dvojperiodou, přičemž každá polověta se skládá ze čtyř taktů. (Viz ukázkou č. 19.)

Ukázka č. 19

The image shows a musical score for three voices: Soprano, Mezzo-soprano, and Alto. The music is in 2/4 time and D major. The Soprano part has lyrics: "Až se jaro vrátí oj, to bude ráj, zelenat se bude celý živý kraj. Slunce bude". The Mezzo-soprano and Alto parts provide harmonic support. The score includes dynamic markings like *p* and *f*, and phrasing slurs.

Část *b* tvoří osmitaktová perioda. Závěrečný díl *a* je zkráceným opakováním první části a tvoří periodu s prodlouženým závětím. Skladba je po celou dobu psána v homofonní faktuře.

Základní tóninou písně je tónina D dur, v prostřední části *b* (takt č. 21) však sbor vybočuje do dominantní tóniny A dur. Na začátku závěrečné části se píseň vrací zpátky do výchozí tóniny. (Viz ukázkou č. 20.)

Ukázka č. 20

Soprano
a skřivánek vzhů ru do nebe_ se nést Rozletí_ se vzhů ru

Mezzo-soprano

Contralto
vzhů ru skřivá nek do nebe_ se nést_ Rozletí_ se vzhů ru

Na některých předělech předvětí a závětí, které jsou tvořeny dlouhými drženými tóny, se objevují mimotonální akordy. V taktech č. 12 a 28 se jedná o mimotonální dominantu k II. stupni v obratu sextakordu (Viz ukázku č. 21.), na rozhraní prostřední a závěrečné části (24. takt) můžeme nalézt akord chromatické terciové příbuznosti k dominantě. (Viz ukázku č. 20.)

Ukázka č. 21

10
S.
hřátí, - větrík teple dout, potok bude_ hučet, zproštěn - zimních pout

M-S.

A.

Průběh melodie, která je po celou umístěna do sopránu, je poměrně jednoduchý. Autor nejčastěji používá zpěvných kroků, zejména sekundových postupů. Melodický vrchol skladby, který můžeme najít v taktu č. 32, se kryje s výrazovým vrcholem. (Viz ukázku č. 22.)

Ukázka č. 22

Soprano
a naše sr dé čka vzlétnou ještě výš a naše sr dé čka vzlétnou ještě výš

Mezzo-soprano

Contralto

Autor ve skladbě velmi detailně popsal dynamiku. Zvláště v části *a* můžeme nalézt mnoho dynamických označení. (Viz ukázku č. 23.)

p Až se jaro vrátí oj, to bude ráj, zelenat se bude celý živý kraj.

Vlaštovky táhnou

Píseň Vlaštovky táhnou je po celou dobu zakotvena v tónině F dur. Sloka písně je dvanáctitaktová a opakuje se celkem třikrát v drobných obměnách.

V první sloce písně se melodie objevuje pouze v sopránu. Až na drobné výjimky postupují všechny hlasy syrrytmicky. Úvodní část je harmonicky průzračná, složitější harmonii nalezneme jen v taktu č. 4, kde se objevuje medianta.⁷ (Viz ukázku č. 24.)

Ukázka č. 24

Soprano
Vlaštovko leť už je na tě čas lis tí žloutne

Mezzo-soprano

Contralto
Vlaštovko leť už je na tě čas lis tí

Druhý díl je ve svém úvodu prokomponovaný jako společný pohyb dvou prvních hlasů proti třetímu hlasu, který vyplňuje imitačně pauzy v prvních dvou hlasech. (Viz ukázku č. 25.)

⁷ TICHÝ, V. *Harmonicky myslet a slyšet*. Praha : HAMU, 1996, str. 194-196.

Ukázka č. 25

Soprano
Vla_ što vko leť na slu ne ční jih pa vouk ba bi

Mezzo-soprano

Contralto
Vla_ što vko leť pa vouk ba bi lé_

Od taktu č. 19 v druhé části autor používá imitačních postupů a závěr sloky je komponován ve čtyřdobém taktu, a ačkoliv zde autorem není předepsáno zvolnění, přechod z 2/4 na 4/4 takt přímo k této změně vybízí. Pocit zvolnění je také umocněn tím, že oproti převládajícím osminovým hodnotám v 2/4 taktu, v taktu 4/4 převládají hodnoty čtvrt'ové. (Viz ukázku č. 26.) Toto tvrzení také potvrzuje označení *Tempo I.* na začátku třetí sloky.

Ukázka č. 26

Soprano
až při le tí sníh

Mezzo-soprano
až při le tí sníh

Contralto
až při le tí sníh

Na začátku třetí sloky je postup hlasů kombinován opačně, než tomu bylo ve druhé sloce – druhý a třetí hlas tentokrát postupují společně ve stejném rytmu. V taktu č. 27 si můžeme v melodickém postupu hlasů povšimnout kvint lesních rohů. V prvních čtyřech taktech poslední sloky první hlas postupuje v kontrapunktu proti spodním hlasům. (Viz ukázku č. 27.)

Ukázka č. 27

Soprano
Tempo I.
AŽ ho na pad ne ko lem

Mezzo-soprano
AŽ ho napad ne kolem našich

Contralto
AŽ ho napad ne kolem našich

V taktu č. 35 se opět objevuje zpestření jinak velmi prosté harmonické struktury mediantou. (Viz ukázku č. 28.)

Ukázka č. 28

V závěru písně se harmonie a pohyb hlasů zklidňuje a po generálpauze postupují hlasy sekundovým krokem do závěrečného tónického sextakordu. (Viz ukázkou č. 29.)

Ukázka č. 29

Píseň „Vlaštovky táhnou“ je příkladem promyšlené kompoziční práce. Skladba je z hlediska struktury důkladně promyšlena, díky rozdílnému zpracování vyznívá každá sloka jiným způsobem, píseň se tak postupně stává stále komplikovanější. Pouze v úplném závěru dochází k celkovému zklidnění. V díle najdeme několik příkladů drobné imitační práce – použití mediant, pohyb jednoho hlasu proti dvěma zbývajícím apod.

Hastrmani

Píseň „Hastrmani“ je, jako všechny ostatní skladby této řady, psána pro trojhlasý dětský sbor. V úvodu skladby nás hlasy uvádějí do pochmurné nálady u jezera, kde sedí na vrbě hastrmani. V mezzosopráně a altě se objevuje harmonické ostinato tvořené střídáním tóniky a dominanty, které je v sopráně doplněno malou sekundou symbolizující vzdech. (Viz ukázkou č. 30.)

Ukázka č. 30

Soprano *mp* A ch a ch a ch a ch 1
 Mezzo-soprano Pod vr ba mi za sví tá ní
 Alto *mp*

Téměř po celou skladbu je aspoň v jednom hlase přítomen charakteristický prvek střídání sekundy vycházející z úvodní pasáže celé skladby. (Viz ukázky č. 31-33.)

Ukázka č. 31

mp A ch a ch a ch
 Pod vr ba mi za sví
mp

Ukázka č. 32

Soprano čí há va li
 Mezzo-soprano za sví tá ní ó...
 Contralto *mp*

Ukázka č. 33

Soprano Skrý va li se skrý va
 Mezzo-soprano skrý va li se skrý va
 Contralto Skrý va li se

Od taktu č. 5 se melodie objevuje v sopránu převážně v podobě sekundových kroků a probíhá za stálého doprovodu spodních hlasů na dlouhých hodnotách.

V druhé části skladby (od taktu č. 15) je melodie umístěna do altu, zatímco dva vrchní hlasy vytvářejí doprovod. (Viz ukázku č. 34.)

Ukázka č. 34

Soprano
Mezzo-soprano
Contralto

Skrý va li se skry va li se do ra
skry va li se skry va li se
Skrý va li se *espress.*

Od taktu č. 21 se na melodii podílejí v kontrapunktu mezzosoprán a alt. Soprán se zde pohybuje na dlouhých hodnotách. (Viz ukázku č. 35.)

Ukázka č. 35

Soprano
Mezzo-soprano
Contralto

mě li stá le mok ré
mě li měli stá le mo kré
mě li stá le mo kré ša ty

Druhá část je uzavřena dramatickým závěrem, který je tvořen otázkou: „Je to pravda měsíčku?“ K dramaticčnosti přispívá imitace mezi druhým a třetím hlasem. Druhý hlas imituje třetí v diminuci. (Viz ukázku č. 36.)

Ukázka č. 36

25 —
S.
M.S.
A.

je to prav da měsíčku?
je to pravdamě síč ku
je to pravda měsíčku?

V závěru se píseň navrácí k zvukomalebnému úvodu a skladba se projasní v jasné C dur. (Viz ukázku č. 37.)

Ukázka č. 37

Musical score for Ukázka č. 37, featuring Soprano, Mezzo-soprano, and Contralto parts. The lyrics are "a ch a ch a ch". The score is in 4/4 time and shows a tritone interval between the Soprano and Mezzo-soprano parts.

Pochmurný charakter skladby je dotvořen častým použitím tritonu. Nejedná se o triton v melodické lince jednotlivé hlasy, avšak vzniká mezi dvěma různými hlasy. (Viz ukázku č. 38-40.).

Ukázka č. 38

Musical score for Ukázka č. 38, featuring Soprano, Mezzo-soprano, and Contralto parts. The lyrics are "A ch a ch" and "Pod vr ba mi". The score is in 4/4 time and shows a tritone interval between the Soprano and Mezzo-soprano parts.

Ukázka č. 39

Musical score for Ukázka č. 39, featuring Soprano, Mezzo-soprano, and Contralto parts. The lyrics are "stá le mok ré" and "mě li stá le mo kré". The score is in 4/4 time and shows a tritone interval between the Soprano and Mezzo-soprano parts.

Ukázka č. 40

Musical score for Ukázka č. 40, featuring Soprano, Mezzo-soprano, and Contralto parts. The lyrics are "je to prav da mě síč ku" and "je to prav da měsíčku". The score is in 4/4 time and shows a tritone interval between the Soprano and Mezzo-soprano parts.

Perníková chaloupka

Textovou předlohou pro sbor Perníková chaloupka je známá báseň Františka Hrubína. Skladba je určena pro soprán sólo a sborový trojhlas (soprán, mezzosoprán a alt).

Sbor tvoří dialog mezi holoubkem a vypravěčem. V úvodní části můžeme pozorovat prvky polyfonie. V tomto díle se střídá vypravěč, který je interpretován mezzosopránem a altem, a sólový soprán, který představuje holoubka. (Viz ukázkou č. 41.)

Ukázka č. 41

Ukázka č. 41 shows a musical score in 2/4 time. The top staff is a solo soprano part with the lyrics "Letím z lesa milé děti". The middle and bottom staves are a three-part vocal harmony with the lyrics "Odkud ten náš holub letí?". The music is in a modal style with a 2 2 3 2 2 interval structure.

V prvních šesti taktech skladby se setkáváme s prvky modalit. Autor využívá modus, který je tvořen tóny: *c, d, e, g, a, h*. Jedná se o šestitónový modus, který můžeme chápat buď jako neúplnou durovou řadu (*g, a, h, c, d, e*) nebo jako modus tvořený dvěma dvojicemi velkých sekund mezi nimiž leží malá tercie. Číselné vyjádření tohoto modu je 2 2 3 2 2.⁸ V tomto případě se jedná o symetrický modus. (Viz ukázkou č. 42.) Přikláním se spíše k druhé možnosti (symetrický modus), neboť tón *c* (Viz ukázkou č. 42.) má výrazný výchozí charakter.

Ukázka č. 42

Ukázka č. 42 shows a musical score in 2/4 time. The top staff is Soprano with the lyrics "Le tím z lesa mi lé dě ti". The middle staff is Mezzo-soprano with the lyrics "Od kud ten náš ho lub le tí". The bottom staff is Contralto with the lyrics "Od kud ten náš ho lub le tí". The music is in a modal style with a 2 2 3 2 2 interval structure.

Pokračování modální techniky můžeme spatřit v taktu č. 18. Zde je úvodní modus transportován o půltón výš a je tedy tvořen tóny: *des, es, f, as, b, c*. (Viz ukázkou č. 43.)

⁸ TICHÝ, V. Harmonicky myslet a slyšet, Praha: HAMU, 1996, str. 240

Ukázka č. 43

18 *Sólo*

perníkovou chakoupku

V taktu č. 19 se autor vrací opět k výchozímu modu.(Viz ukázku č. 44.)

Ukázka č. 44

Soprano
u čer né ho smr ku

Mezzo-soprano

Contralto

V taktu č. 31 se 2/4 takt mění ve 4/4 a hlasy jsou vedeny homofonně.(Viz ukázku č. 45.).

Ukázka č. 45

Soprano
a když z ok na na zah ra du

Mezzo-soprano

Contralto
Bá ba bá ba

Homofonní sazbu od taktu č. 35 střídá polyfonní faktura. Postupně zde všemi hlasy prochází imitace.(Viz ukázku č. 46.)

Ukázka č. 46

Soprano
Mezzo-soprano
Contralto

ne bá li se ho lou bku?
ne bá li se ho lou bku?
ne bá li se

První část skladby *a* (1-6 takt) je tvořena dialogem mezi jednotlivými hlasy. (Viz ukázku č. 47.), poté vystřídána zvukomalebnou částí *b*, kde je napodobováno holoubkovo vrkání. (Viz ukázku č. 48.). Od taktu č. 12 se vrací zkrácená část *a* a následně je vystřídána opět zvukomalebnou částí *b*. Od taktu č. 18 se objevuje opět část *a*, která je v taktu č. 31 střídána částí *c*, jejíž úvod (4 takty) je psaný v homofonní faktuře, druhý díl této části je tvořen imitací procházející jednotlivými hlasy. V závěru skladby se vrací část *b* a úplný závěr je vytvořen její augmentací.

Ukázka č. 47

Soprano
Mezzo-soprano
Contralto

Le tím z lesa mi lé dě ti
Od kud ten náš ho lub le tí

Ukázka č. 48

mp vrkú vrkú vrkú vrkú
mp vrkú vrkú vrkú vrkú vrkú
vrkú vrkú vrkú vrkú vrkú

Kompoziční zpracování těchto skladeb je při srovnání s předchozí řadou písní *Devět písniček v lidovém tónu* daleko propracovanější a ukazuje na výborné zvládnutí skladatelských technik a jejich využití odpovídající textové předloze díla.

3.3 Madrigaly

Cyklus Madrigaly byl dokončen v roce 1978 a tvoří jej skladby Daleko je měsíc domova, Po sklonu nebes, Věčná písmena, Vějíř, Stáří a Obora bílých jelenů, které jsou psány pro čtyřhlasý ženský sbor a capella, čímž se odlišují od „klasických“ madrigalů, které byly psány nejčastěji pro sbor smíšený. Textovou předlohou pro tento cyklus je stará čínská poezie v podobě textů přebásněných Bohumilem Mathesiem, které můžeme najít v jeho sbírkách básní Zpěvy staré Číny, rozdělených do tří knih. Ačkoliv jsou u jednotlivých lyrických básní uvedeni jejich čínští autoři, nejedná se jen o překlad, ale spíše o Mathesiovo tvůrčí přebásnění, parafráze původních čínských textů. Mathesius také básně nepřekládal z čínštiny, jeho předlohy byly pouze německé a anglické.⁹

A. M. Píša o B. Mathesiovi napsal: „U Bohumila Mathesia...dá se názorně sledovati, jak plynulá je hranice, která dělí činnost překladatelskou, pokud se jí rozumí činnost vpravdě umělecká, od původní tvořivosti i jak se tyto složky v rozmanitém odstupňování prolínají...už neběží o překlad, necht' sebesvobodnější, nýbrž o volné přebásnění předlohy, jejího tématu, arci se zřetelem k jejímu původnímu ovzduší a ladění.“¹⁰

Jednotlivé madrigaly jsou propojeny mnoha sjednocujícími prvky. Všechny lyrické verše jsou psány třístopým daktylem, z tohoto důvodu použil Bůžek ve všech madrigalech 6/4 takt, který dobře vystihuje rytmus veršů. V celém cyklu najdeme také mnoho rytmicky shodných míst, které souvisejí právě s rytmem verše a s Bůžkovou důslednou prací s délkami slabik a přízvuky slov. (Viz ukázky č. 49-52.)

Ukázka č. 49- Obora bílých jelenů

Soprano
ne vím co děla jí

Mezzo-soprano

Contralto

Alto
sám ne vím co

⁹ MATHESIUS, B. *Zpěvy staré Číny*. Praha: Československý spisovatel, 1988, str. 47.

¹⁰ MATHESIUS, B. *Zpěvy staré Číny*. Praha: Československý spisovatel, 1988, str. 183.

Ukázka č. 50: Vějíř

Musical score for Ukázka č. 50: Vějíř. The score is in 4/4 time and features four vocal parts: Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto. The lyrics are: znak lás ky nestále. The Soprano part has a sharp sign above the final note. The Mezzo-soprano part has a flat sign above the final note. The Contralto and Alto parts have a sharp sign above the final note.

Ukázka č. 51: Věčná písmena

Musical score for Ukázka č. 51: Věčná písmena. The score is in 4/4 time and features four vocal parts: Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto. The lyrics are: O ran ží vŭ ně. The Soprano part has a sharp sign above the final note. The Mezzo-soprano part has a flat sign above the final note. The Contralto part has a sharp sign above the final note. The Alto part has a sharp sign above the final note.

Ukázka č. 52: Po sklonu nebes

Musical score for Ukázka č. 52: Po sklonu nebes. The score is in 4/4 time and features four vocal parts: Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto. The lyrics are: Panenka z luny. The Soprano part has a sharp sign above the final note. The Mezzo-soprano part has a flat sign above the final note. The Contralto part has a sharp sign above the final note. The Alto part has a sharp sign above the final note.

Stejně jako v renesančních madrigalech najdeme i v tomto cyklu střídání homofonních a polyfonních ploch. Pokud přecházíme do polyfonní faktury, jedná se nejčastěji o techniku imitační. (Viz ukázku č. 53.)

Ukázka č. 53: Vějíř

Soprano
Vějíř z hedvábí ty lichotný a hladký, ty sněhu bělejší

Mezzo-soprano
bělejší jinovatky ó...

Contralto
Jak luna kulatý když kráčí oblohou

Alto

V jednotlivých madrigalech se objevuje i pentatonika, odkazující na oblast vzniku básní. Pentatonika je použita vždy jen v určitém úseku nebo určitém hlase, nikoli v celém madrigalu, a je často užita jako zvukomalebný prostředek. (Viz ukázku č. 53- 54.)

Ukázka č. 54: Věčná písmena

Soprano
V bambusech čeřených větrem před mými okny šumí

Mezzo-soprano
ó...

Contralto
ó...

Alto
ó...

Všechny madrigaly jsou psány spíše ve volném tempu, což úzce souvisí s jejich lyrickým obsahem.

V některých úsecích madrigalů se také objevují podobné nebo stejné melodické postupy. Bůžek často proti sobě staví tři vrchní hlasy v homofonních postupech proti jednomu, který volně (často jen rytmicky) imituje jejich postupy a vyplňuje zastavení vrchních hlasů, třetí hlas tak opakuje text tří hlasů a tímto opakováním ho ještě zdůrazňuje. (Viz ukázku č. 55-56.)

Ukázka č. 55: Stáří

Musical score for 'Stáří' in 4/4 time. The score is for Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto. The lyrics are: Podušku měkkou tíží tvář má bílá na loži stále. The Soprano part has a melodic line with a sharp sign at the end. The Mezzo-soprano part has a lower melodic line. The Contralto part has a simple accompaniment. The Alto part has a simple accompaniment.

Ukázka č. 56: Obora bílých jelenů

Musical score for 'Obora bílých jelenů' in 4/4 time. The score is for Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto. The lyrics are: Host cizích hor bloudím tu sám. The Soprano part has a melodic line. The Mezzo-soprano part has a lower melodic line. The Contralto part has a simple accompaniment. The Alto part has a simple accompaniment.

V jednotlivých skladbách se také objevují části, kde má melodii jen jeden z hlasů a v ostatních hlasech se objevují dlouhé držené tóny. (Viz ukázku č. 57-58.) V těchto místech též najdeme melodické sekvence, připravující změnu tóniny či nástup dalšího dílu.

Ukázka č. 57: Obora bílých jelenů

Musical score for 'Obora bílých jelenů' in 4/4 time. The score is for Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto. The lyrics are: Vysoko chladně stojí kol hory. The Soprano part has a melodic line with a sharp sign. The Mezzo-soprano part has a lower melodic line. The Contralto part has a simple accompaniment. The Alto part has a simple accompaniment.

Ukázka č. 58: Vějíř

Soprano

Mezzo-soprano

Contralto

Alto

3

S.

M-S.

C.

A.

Pak chladný podzimek až lehne do kraje

žlu tím listovým ví tr zah ra je

V některých částech madrigalů najdeme plochy, ve kterých chybí text, a tyto úseky tak vytvářejí jen jakési zvukomalebné pozadí (nejčastěji na vokál ó...). Toto zpracování tak vyjadřuje lyriku veršů, obrazů okolní přírody ve vztahu k člověku, k jeho prožitkům. (Viz ukázku č. 59-60.)

Ukázka č. 59: Věčná písmena

Soprano

Mezzo-soprano

Contralto

Alto

ó...

Ukázka č. 60: Obora bílých jelenů

The image shows a musical score for four voices: Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto. The music is written in 4/4 time. The Soprano part starts with a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5. The Mezzo-soprano part starts with a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5, with a vocalization 'ó...' above the first note. The Contralto part starts with a half note G3, followed by quarter notes A3, B3, and C4. The Alto part is mostly silent, with a few notes in the first measure.

Žádný z madrigalů nemá předznamenání - není pevně usazen v jedné tónině, všechny posuvky jsou psané u not. Velmi zajímavé je i sledování tóninových vztahů mezi madrigaly, kdy všechny tóniny jsou navzájem velmi blízké. Modulace nebo tóninové skoky jsou uplatňovány nejčastěji v kvintovém nebo terciovém poměru. Vztah mezi počátečním tonálním centrem jednotlivých madrigalů a jejich závěrečnou tónikou je patrný z následující tabulky. Z ní můžeme vysledovat celkem tři možnosti:

- začátek i konec ve stejné tónině,
- konec ve stejnojmenné tónině vzhledem k tónině výchozí,
- konec v kvintovém poměru k tónině výchozí.

	Začátek	Konec
Daleko je měsíc domova	A moll	a moll
Po sklonu nebes	D moll	A dur
Věčná písmena	F dur	F dur
Vějíř	C dur	C dur
Stáří	C moll	g moll
Obora bílých jelenů	A moll	A dur

V jednotlivých madrigalech nalezneme úseky, které jsou rytmicky stejné a liší se jen drobnými melodickými změnami (dur-moll apod.), v některých místech se dokonce vrací původní varianta, podle vzorce- např. a-b-a apod. (Viz ukázkou č. 61.)

Ukázka č. 61: Po sklonu nebes

The image shows a musical score for four voices: Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto. The music is in 4/4 time and G major. The lyrics are in Czech. The Soprano part has a melodic line with some grace notes. The Mezzo-soprano and Contralto parts have similar melodic lines with lyrics. The Alto part has a simpler, more rhythmic line. The lyrics are: 'Panáček z luny tancuje chvíli po hládi vodni'.

V následujících ukázkách se budu věnovat rozboru jednotlivých madrigalů. U madrigalu *Daleko je měsíc domova* se budu podrobněji věnovat jednotlivým úryvkům skladby, které vždy přinášejí něco nového. U ostatních madrigalů se zaměřím především na části, kterými se skladby tohoto cyklu navzájem odlišují.

Daleko je měsíc domova

Čang Ťiou-ling

Z temného moře
vyrůstá měsíc
V daleké zemi
teď rozkvétá též.
Láska svůj truchlí
daremný sen-
čeká na vzdálený večer.
Zhasínám světlo-
jasněji měsíc
svítí v mé hoře.
Noční šat oblékám-
chladné je jíní.
Ruce, mé ruce,
kterak jste prázdné,
říci to všechno!
Spánku, sen dej mi
o návratu domů!
Spánku, sen nemůžeš dát:
mé toužení stále mě budí.¹¹

---

¹¹ MATHESIUS, B. *Zpěvy staré Číny*, Praha: Československý spisovatel, 1988. *Daleko je měsíc domova*, str. 137

Předlohou pro první madrigal celého cyklu se stala právě tato báseň. Bůžkova práce s textem vychází z motetové techniky. Autor vybral úsek textu, který má vždy svůj hudební charakter, daný kompozičním zpracováním, a tento úsek postupně prochází všemi hlasy. (Viz ukázkou č. 62.)

Ukázka č. 62

The musical score is for a madrigal in 4/4 time. It features four vocal parts: Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto. The lyrics are in Czech and are distributed across the parts. The Soprano part begins with 'Zhasínám světlo jasněji měsíc svítí v mé lože'. The Mezzo-soprano part enters with 'Zhasínám světlo jasněji měsíc'. The Contralto part enters with 'Zhasínám světlo noční šat oblékám'. The Alto part enters with 'Zhasínám světlo jasněji měsíc svítí v mé'. The score continues with a second system where the Soprano part has 'Noční šat oblékám chladné ke jíní', the Mezzo-soprano part has 'svítí v mé lože noční šat oblékám chladné je jíní', the Contralto part has 'měsíc svítí noční šat oblékám chladné je jíní', and the Alto part has 'lo že ó...'. The music is written in a key with one flat (B-flat) and a 4/4 time signature.

Abych snadněji přiblížila skladatelovy kompoziční postupy, jinak řečeno, technologii jeho tvorby, budu se v uvedeném madrigalu, který má třídílnou formu s návratem, zabývat podrobněji jednotlivými úseky.

Z temného moře vyrůstá měsíc

Skladba začíná introdukcí čtvrtého hlasu v prvních dvou taktech, spodní hlas dále pokračuje v úvodním ostinatu zatímco se ostatní hlasy postupně přidávají v imitacích a tím umocňují lyrický text. (Viz ukázkou č. 63.)

Ukázka č. 63

Musical score for Ukázka č. 63, featuring Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto voices. The lyrics include "Z temného moře" and "vyrůstá měsíc".

V daleké zemi teď rozkvétá též

V taktu č. 7 přechází polyfonní faktura do homofonní sazby, ve čtvrtém hlase stále doznívá ostinato. (Viz ukázku č. 64.)

Ukázka č. 64

Musical score for Ukázka č. 64, featuring Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto voices. The lyrics include "V daleké zemi teď rozkvétá též".

Láska svůj truchlý daremný sen, čeká na vzdálený večer

První dva hlasy v taktech č. 9-12 postupují v dvoutaktové sekvenci, třetí hlas imituje sekvenci a čtvrtý hlas obměňuje svůj ostinátní rytmus. (Viz ukázku č. 65.) Takty č. 13-14 končí první část *a*.

Ukázka č. 65

Musical score for Ukázka č. 65, featuring Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto parts. The score is in 4/4 time and G major. The lyrics are: "Láska svůj truchlí daremný sen".

3

S. láska svůj truchlí daremný sen

M-S. truchlí láska svůj truchlí daremný sen

A. truchlí svůj truchlí daremný sen

Část *b* tvoří následující úryvky:

Zhasínám světlo, svítí v mé hoře

V úvodu prostřední části se opět setkáváme s polyfonními prvky v podobě volné imitace. Postupné nástupy podněcují vzrůstající napětí, které je nadále umocňováno nerozvedenými disonancemi: v taktu č. 16 postupují vrchní hlasy v paralelních konsonantních sextakordech, doplněných na prvních třech dobách taktu tónem *a*, který vytváří triton vůči tónu *es*, znějícímu nejprve na první době v třetím hlase a na třetí době v sopráně. V následujících třech dobách zní nerozvedený triton *c-fis*. (Viz ukázku č. 66.)

Ukázka č. 66

Musical score for Ukázka č. 66, featuring Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto parts. The score is in 4/4 time and G major. The lyrics are: "Zhasínám světlo, jasněji měsíc".

Soprano: Zhasínám světlo jasněji měsíc

Mezzo-soprano: Zhasínám světlo

Contralto: Zhasínám světlo

Alto: Zhasínám světlo jasněji

V taktu č. 17 se napětí stupňuje vlivem znějícího tritonu. Napětí nezmírňuje ani konsonantní kvartsextakord znějící na druhé době. (Viz ukázkou č. 67.)

Ukázka č. 67

svítí v mé lo že
jasněji měsíc
noční šat oblékám
měsíc svítí v mé

Noční šat oblékám, chladné je jíní

V dalším úseku (takty č. 18-20) dochází k postupnému uklidňování. Autor zde přechází od disonancí ke konsonancím, často pomocí chromatických postupů v jednotlivých hlasech. (Viz ukázkou č. 68.)

Ukázka č. 68

Soprano: Noční šat oblékám chladné je jíní
Mezzo-soprano: Svítí v mé hoře noční šat oblékám chladné je jíní
Contralto: měsíc svítí noční šat oblékám chladné je jíní
Alto: hoře ó...

Ruce, mé ruce, kterak jste prázdné

V tomto úseku dochází ke změně tempa, které představuje zklidnění před závěrečnou částí. V taktech č. 21-22 zpívají krajní hlasy v obou taktech stejnou melodii. V taktu č. 21 vnitřní hlasy působí v převládající a moll krajních hlasů konsonantně. V taktu č. 22 postupují konsonantně z velké tercie do malé tercie, avšak vzhledem ke krajním hlasům vytváří napětí svými disonancemi. (Viz ukázkou č. 69.) Takt č. 21 tedy působí staticky, klidně díky převažujícím konsonancím. V taktu č. 22 se již rodí napětí před závěrem.

Ukázka č. 69

Musical score for Ukázka č. 69, featuring four vocal parts: Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto. The score is in 4/4 time and consists of two measures. The lyrics are in Czech. The Soprano part has a long note in the first measure and a shorter note in the second. The Mezzo-soprano and Contralto parts have notes in both measures. The Alto part has a long note in the first measure and a shorter note in the second.

Soprano: Ruce, ___ mé ruce, ___ kterak ___ jste prázdné ___
 Mezzo-soprano: mé ru ce mé ru ce
 Contralto: (no lyrics)
 Alto: ó...

Říci to všechno

Prodleva v sopránu v taktu č. 23 již signalizuje zastavení a blížící se předěl. Pod prodlevou opět najdeme paralelní kvartsextakordy, které se v závěru zastavují na disonanci jejíž součástí je opět triton. (Viz ukázkou č. 70.)

Ukázka č. 70

Musical score for Ukázka č. 70, featuring four vocal parts: Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto. The score is in 4/4 time and consists of two measures. The Soprano part has a long note in the first measure and a shorter note in the second. The Mezzo-soprano and Contralto parts have notes in both measures. The Alto part has a long note in the first measure and a shorter note in the second.

Soprano: (no lyrics)
 Mezzo-soprano: říci ___ to všechno ___ všechno ___ všechno
 Contralto: (no lyrics)
 Alto: ó..

Před návratem závěrečné části se v taktu č. 25-26 opět setkáváme s introdukcí, tentokrát však k závěru. Oproti úvodu skladby jsou takty melodicky obráceny, v obou případech vždy druhý takt definuje tóninu a tónorod. V tomto případě teprve tercie v taktu č. 26 definuje durový tónorod, tedy výraznou změnu při návratu. (Viz ukázkou č. 71.)

Ukázka č. 71

Musical score for Ukázka č. 71, featuring Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto parts. The Alto part has a melodic line with a sharp sign on the second measure.

Spánku sen dej mi..

Od taktu č. 26 se vrací obměněná část *a*. Závěrečný akord chápeme díky předcházejícímu dominantnímu terckvartakordu, zmenšenému akordu a basovému tónu jako součást *a moll*. Jedná se o měkce velký septakord doplněný velkou nonou, tedy vlastně o harmonické spojení tóniky a durové dominanty v *a moll*. (Viz ukázku č. 72.)

Ukázka č. 72

Musical score for Ukázka č. 72, featuring Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto parts with lyrics in Czech.

Soprano: bu dí bu dí

Mezzo-soprano: bu dí

Contralto: stále mě budi stále mě budi budi

Alto: (no lyrics)

V průběhu madrigalu autor velmi často mění tonální centrum. V úvodu je tónikou *a moll*, v druhé polovině taktu č. 7 a v taktu č. 8 se centrem stává *e moll*. (Viz ukázku č. 73.) V taktech č. 11-12 je tónikou *as moll* a v posledních taktech části autor přechází k centru představovanému akordem *C dur*. (Viz ukázku č. 74.)

Ukázka č. 73

Musical score for Ukázka č. 73, featuring Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto parts. The lyrics are: "V daleké zemi teď rozkvétá též".

Ukázka č. 74

Musical score for Ukázka č. 74, featuring Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto parts. The lyrics are: "čeká čeká večer čeká".

V taktech č. 15-17 sice disonance narušují pocit konkrétního centra, v taktu č. 18 však začínáme díky plagálnímu spoji vnímat jako centrum akord F dur. (Viz ukázku č. 75.) Ještě jasněji je toto centrum definováno o takt později subdominantními akordy rozvedenými do tóniky F dur. O to překvapivější je přechod do jasného A dur na konci 20. taktu. (Viz ukázku č. 76.)

Ukázka č. 75

Musical score for Ukázka č. 75, featuring four vocal parts. The lyrics are: "Zhasínám svět lo jasněji měsíc svítí v mé lože".

Ukázka č. 75-takt č. 18

Noční šat oblékám
svítí v mé lože
měsíc svítí
lože

Ukázka č. 76

chladné je jíní
noční šat oblékám chladné je jíní
noční šat oblékám chladné je jíní
ó...

Na začátku taktu č. 21 se na okamžik vracíme k centru a moll, ale tento pocit je ihned narušen následujícími disonancemi. Definitivní tonální ukotvení nacházíme v taktu č. 27. Autor opět volí centrum a moll, ale tónorod je durový. (Viz ukázku č. 77.) Podobně tomu je i v následujících taktech č. 31-32, kde přechází k centru e moll, ale v jeho durové variantě. Závěr, jak již bylo uvedeno, směřuje přes centrum e moll k definitivnímu spočinutí v a moll. (Viz ukázku č. 78.)

Ukázka č. 77

Soprano
Mezzo-soprano
Contralto
Alto

Spánku sen dej mi o návratu domů

o návratu

Ukázka č. 78

Soprano
Mezzo-soprano
Contralto
Alto

bu dí bu dí budi

stále mě budí stále mě budí

Na velmi malé ploše (celkem 37 taktů) je užito několika tonálních center, ať už durového nebo mollového charakteru. Autor jako by těmito neustálými změnami naznačoval neuchopitelnost okamžiku, změny nálad, obrazů, vyjádřených lyrickým textem staré čínské poezie.

Hlavním námětem básně je osamocenosť a touha po domově. Zoufalství je vyjádřeno častými disonancemi, které jsou střídány konsonantními částmi, kde pocítujeme jistou naději návratu domů.

Po sklonu nebes

Tu Fu

Po sklonu nebes váhavým krokem
podzim se blíží.
Po dvorcích lidí měsíce stíny
ostře se plíží.
Panáček z luny tancuje chvíli
po hládi vodní,
panenka z luny klaní se čile
jak dáma dvorní.
Zářivá chvíle, proč tebou hořkne
rudé mé srdce,

proč, chvíle, sčítáš prořídle vlasy
na bílé lebce?
Neměl bys svítit, měsíci bílý,
na štíty, kopí,
neměl bys hladit vojáků stany,
mor naší doby.¹²

Předlohou pro druhý madrigal se stala staročínská báseň Po sklonu nebes. Celý madrigal tvoří formu třídílnou uzavřenou *a, b, a*. První část začíná třítaktovým nástupem samotného prvního altu. Od taktu č. 4 se přidávají první a druhý hlas a v prvním altu se objevuje prodleva na tóně *gis*. (Viz ukázkou č. 79.)

Ukázka č. 79

The image shows a musical score for a madrigal. It consists of two systems of four vocal staves each. The first system includes lyrics for the Contralto part: "Po sklonu nebes váhavým krokem podzim se blíží". The second system starts at measure 4 and includes lyrics for Soprano and Mezzo-soprano: "Po dvorcích lidí měsíce stíny ostře se plíží". The Soprano and Mezzo-soprano parts have melodic lines with some notes tied across measures. The Contralto part has a long note with a fermata. The Alto part is mostly silent in the first system.

Od taktu č. 7 zní již celý čtyřhlas směřující v homofonní faktuře do dominanty, která uzavírá první část *a*. (Viz ukázkou č. 80.)

¹² MATHESIUS, B. *Zpěvy staré Číny*, Praha: Československý spisovatel, 1988. Po sklonu nebes, str. 189.

Soprano
Mezzo-soprano
Contralto
Alto

Panenka z luny klaní se čile jak dá ma dvorní

Panenka z luny klaní se čile jak dá ma dvorní

Druhá část madrigalu začíná paralelními kvintakordy vrchních hlasů, přičemž soprán a první alt postupují v pentatonice a mezzosoprán je intervalově sleduje tak, aby výsledný proces přinášel výše zmíněné paralelní kvintakordy. (Viz ukázku č. 81.)

Melodické zastavení vrchní dvojice hlasů v druhé polovině každého z uvedených taktů je vyplněno sekundovými postupy dvojice spodních hlasů. Hudba druhého úseku skladby tím získává na dynamičnosti oproti spíše statické části *a*.

Ukázka č. 81

Soprano
Mezzo-soprano
Contralto
Alto

Zářivá chvíle proč tebou ha sne

Zá řivá chví le proč tebou ha sne

Od taktu č. 17 se pohyb postupně zastavuje, jen první alt převádí hudební proud opět k návratu a sám, tak jako v úvodu, začíná přednášet úvodní téma. K prvnímu altu se postupně přidávají další hlasy, čímž se také zesiluje dynamika a celá skladba končí v jasném A dur. (Viz ukázku č. 83.)

Ukázka č. 83

Soprano
Mezzo-soprano
Contralto
Alto

mor doby na ši mor mor do by na ši

Stejně jako u předchozího madrigalu můžeme i zde sledovat časté změny tonálního centra, ke kterému se váže harmonický průběh sboru.

Na počátku je tonálním centrem d moll, od taktu č. 4 pak a moll. Od taktu č. 7 se stává centrem C dur, oscilující mezi durovým a mollovým tónorodem. Návrat v taktu č. 20 začíná opět s tonálním centrem d moll, jenž je střídáno centrem a moll, které již zůstává až do úplného závěru.

Disonantní a chromatické sledy, nezpěvné kroky, stejně jako paralelní postupy kvintakordů, vyvolávají atmosféru nebezpečí, neklidu a obav před opakujícími se čínskými válkami.

Věčná písmena

Li Po

V bambusech,
čeřených větrem
před mými okny,
šumí vodopád.
Lupínek květů švestkových
za lupínkem
na sních pad-
tak padají má písmena
na papír.
Oranží vůně
vyprchá,
jínění v slunci
pohasne-
jen písmena,
jež tady malují,
jsou věčná.

To vím já.¹³

Madrigal Věčná písmena je tvořen dvoudílnou formou s dvoutaktovou introdukcí. Od taktu č. 3 melodie probíhá v sopráně, který se až do taktu č. 9 pohybuje po tónech pentatoniky. Spodní hlasy však přinášejí v držených tónech bez textu harmonii, která z pentatoniky nevychází. (Viz ukázkou č. 84.)

Ukázka č. 84

Musical score for Ukázka č. 84, showing vocal parts and lyrics. The score is in 4/4 time and features four vocal parts: Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto. The lyrics are: "V bambusech čeřených větrem... před mými okny... šumí". The Soprano part has a melodic line with lyrics. The Mezzo-soprano part has a melodic line with lyrics "ó...". The Contralto and Alto parts have sustained notes.

V taktech č. 10-12 se soprán od pentatoniky odchyľuje a spíše připravuje melodicky nástup jiného harmonického centra. (Viz ukázkou č. 85.)

Ukázka č. 85

Musical score for Ukázka č. 85, showing vocal parts and lyrics. The score is in 4/4 time and features four vocal parts: Soprano, Mezzo-soprano, Contralto, and Alto. The lyrics are: "tak padají... písmena... na papír". The Soprano part has a melodic line with lyrics. The Mezzo-soprano part has a melodic line with lyrics. The Contralto and Alto parts have sustained notes.

Od taktu č. 13, kde začíná druhá část, postupuje vrchní trojice hlasů syrytmicky, jejich zastavení na delších hodnotách vyplňuje čtvrtý hlas. (Viz ukázkou č. 86.)

¹³ MATHESIUS, B. *Zpěvy staré Číny*, Praha: Československý spisovatel, 1988. Věčná písmena, str. 97

Ukázka č. 86

Soprano
Mezzo-soprano
Contralto
Alto

Oranží vůně vyprchá

Oranží vůně vyprchá

V taktu č. 17 se hlasy spojí v mohutném vzednutí připravujícím vrchol skladby v silné dynamice, která se postupně zklidňuje až do úplného závěru v pianu. (Viz ukázkou č. 87.)

Ukázka č. 87

Soprano
Mezzo-soprano
Contralto
Alto

písmena jež tady malují jsou *f* věčná

to vím

3
S. *f* věčná *mf* věčná *mf* to vím *p* já *ppp*
M-S. *f* věčná *mf* věčná *mf* to vím *p* já *ppp*
C. *f* věčná *mf* věčná *mf* to vím *p* já *ppp*
A. *f* věčná *mf* věčná *mf* to vím *p* já *ppp*

to vím

to vím já

to vím já

První část skladby je tonálně ukotvena v F dur, v druhé části přechází tonální centrum do d moll, ale v závěru se vrací ve ztišení do jasného F dur.

V úvodu básně se autor zabývá všedními věcmi, které ho provázejí životem. Tato část je hudebně vyjádřena dílem *a*. V druhé části básně ukazuje autor pomíjivost života, jež se odráží v kontrastním hudebním zpracování dílu *b*. Vrchol skladby nacházíme v taktu č. 18, kde je

textově i hudebně vyjádřena nejdůležitější myšlenka celé básně, která souvisí s obhajobou smyslu básnickovy tvorby, jejímž prostřednictvím poezie přetrvává pro další generace.

Vějíř

Pan Ťie-jü

Vějíři z hedvábí,
ty lichotný a hladký,
ty sněhu bělejší,
bělejší jinovatky,
jak luna kulatý,
když kráčí oblohou,
jdi k němu, vějíři,
jdi za mne nebohou!
Buď ve dne v noci s ním,
skýtej mu doprovod,
tvůj vánek chladivý
měj vůni stinných vod!
Pak- chladný podzimek
až lehne do kraje
a žlutým listovím
si vítr zahraje-
on v skříně zásuvku
tě hodí nedbale
jak symbol, vějíři,
znak lásky nestalé.¹⁴

Madrigal Vějíř tvoří dvoudílnou formu a oproti předchozím dvěma sborům, kde se nenachází téměř žádná polyfonie, se stává nejzajímavější úvod madrigalu, který je čistě polyfonní. Autor užívá imitační polyfonii, přináší fugato s reperkusí¹⁵ soprán, mezzosoprán a první alt. Celé fugato se melodicky pohybuje po pentatonice *c, d, e, g, a*, téma je čtyřtaktové. Oproti klasickému zpracování vokální fugové expozice s textem každý nastupující hlas nepřináší opakování textu, ale s každým novým nástupem hlasu se odvíjí další, nový text. (Viz ukázkou č. 88.)

---

¹⁴ MATHESIUS, B. *Zpěvy staré Číny*, Praha: Československý spisovatel, 1988. Vějíř, str. 63.

¹⁵ Pořadí nástupu hlasů ve fugové expozici.

Ukázka č. 88

Soprano

Vějí_ ři z hedvábí ty lichotný a hladký_ ty sněhu bělejší_ bělejší_ jino.vat ky

Mezzo-soprano

Contralto

Alto

5

S. ó...

M-S. Jak luna_ kulatý_ když krá_ čí oblo hou jdi k němu vě ji ři jdi za mne nebo hou

C.

A.

9

S.

M-S. ó....

C. Bud' ve dne v noci sním_ ský_ tej mu doprovod tvůj vá nek chladivý měj vůni stinných vod

A.

Protivěty jsou zpívány na vokál ó, nový text se tedy v protivětech neobjevuje. (Viz ukázkou č. 88.)

V druhé části madrigalu (od taktu č. 13) již hlasy nepostupují po tónech pentatoniky. Melodii zde přebírá mezzosoprán a ostatní hlasy doplňují v dlouhých tónech harmonii. (Viz ukázka č. 89.)

Ukázka č. 89

Soprano
ó...

Mezzo-soprano
Pak chladný podzimek až lehne do kraje žlutým listovým

Contralto

Alto

V taktech 17-20 hlasy potupují homofonně. Závěr tvoří postupné přidávání hlasů a sekundový sestup ke konečnému projasnění v C dur s přidanou sekundou. (Viz ukázku č. 90.)

Ukázka č. 90

Soprano
mp *ppp*

Mezzo-soprano
lás ky lás ky lás ky lás ky ne stá lé

Contralto

Alto

Madrigal, jak již bylo výše uvedeno, má dvoudílnou formu, která úzce souvisí s textovou předlohou. V prvním třech strofách zpracovaných polyfonně, vějíř představuje symbol lásky, kdy každý z tří vrchních hlasů přináší jednu strofu za doprovodu ostatních hlasů. Milostné vzplanutí v prvním úseku kontrastuje s druhou převážně homofonní částí, kde autor uvedenou homofonní fakturou vytváří ostrý hudební kontrast k části první a naznačuje hudebními prostředky nestálost milostného citu.

Stáří

Po Ťü-i

Podušku měkkou
tíží tvář bílá.
Na loži stále-

neznat, co je sen!
 Život? Nic nedá,
 život bere jen.
 Tak bez bolesti
 být přec nemocen.
 Na křehké skrání
 studí jarmo let.
 Hlas přívětivý
 prázdňem neslyšet.
 Na vápno vybělena
 červeň líc:
 lety, jež odplula,
 jak údy těžké jsou
 a srdce ještě víc!¹⁶

Madrigal Stáří tvoří dvoudílnou formu *a, b*. Po celou skladbu postupují vrchní hlasy syrryticky, výjimku tvoří jen takt č. 13, čtvrtý hlas pak rytmicky imituje vrchní tři hlasy a opakuje jejich text. (Viz ukázkou č. 91.) Pouze v taktu č. 17 a v úplném závěru se alt textově a rytmicky neopožd'uje, tím doplňuje vrchní hlasy a končí melodicky celou skladbu. (Viz ukázkou č. 92.)

Ukázka č. 91

Soprano
 Mezzo-soprano
 Contralto
 Alto

Podušku_ měkkou tíží_ tvář má bílá_ na loži_ stále

Podušku měkkou tvář má bílá_ tíží_ na loži

Ukázka č. 92

¹⁶ MATHESIUS, B. *Zpěvy staré Číny*, Praha : Československý spisovatel, 1988. Stáří, str. 110.

Soprano
Mezzo-soprano
Contralto
Alto

srd ce ješ tě víc srd ce ješ tě víc
srd ce ješ tě víc srd ce ješ tě víc
srd ce ješ tě víc srd ce ješ tě víc
srd ce ješ tě víc srd ce ješ tě víc

srdce — ještě — vic — — — — — ještě — vic

Jednotvárnost tohoto madrigalu, která má naznačit monotónnost stáří, je dána použitím téměř neměnného rytmu, zejména v první části, a také statickou harmonií, kterou přináší především dvojice vnitřních hlasů- převažuje interval malé tercie ukotvující tonální centrum c moll. (Viz ukázkou č. 91.)

Obora bílých jelenů

Pchej Ti

Vysoko chladně
stojí kol hory.
Shořívá večer.
Host cizích hor,
bloudím tu sám.
Nevím co dělají
v sosnových hájích
domácí lidé.
Vidím jen stopy
cest, kudy prošli
večerní rosou
jeleni bílí.¹⁷

Zvukomalebny úvod vrchních hlasů, který zpívají hlasy pouze na vokál ó, probíhá pod a nad tóninou a moll. (Viz ukázkou č. 93.)

---

¹⁷ MATHESIUS, B. *Zpěvy staré Číny*, Praha: Československý spisovatel, 1988. Obora bílých jelenů, str. 122.

Ukázka č. 93

Soprano
Mezzo-soprano
Contralto
Alto

Od taktu č. 5 se ve třetím hlase objevuje melodie za pokračujícího harmonického doprovodu vrchních hlasů. (Viz ukázku č. 94.)

Ukázka č. 94

Soprano
Mezzo-soprano
Contralto
Alto

Stojí kol ho ry shořivá večer

Podobně jako v předchozím madrigalu postupují, od taktu č. 11, tři vrchní hlasy, ve stejném rytmu a čtvrtý hlas je rytmicky a textově imituje. (Viz ukázku č. 95.)

Ukázka č. 95

Soprano
Mezzo-soprano
Contralto
Alto

Host cizích hor bloudím tu sám

Host cizích hor bloudím tu

V třetí části postupují všechny hlasy až do úplného závěru homofonně a končí v tónině A dur. (Viz ukázku č. 96.)

Ukázka č. 96

Soprano
 Mezzo-soprano
 Contralto
 Alto

bí — lý bí — lý jeleni — bí — lý
 bí — lý bí — lý jeleni — bí — lý
 bí — lý bí — lý jeleni — bí — lý
 bí — lý bí — lý jeleni — bí — lý

Báseň Obora bílých jelenů vystihuje pocity člověka opuštěného v cizím prostředí, který se nedokáže přiblížit ostatním lidem. Tuto myšlenku hudebně vyjadřuje čtvrtý hlas, který je po celou dobu skladby osamocen a rytmicky a textově imituje ostatní hlasy. V závěru skladby postupují všechny hlasy společně, aby se v předposledním taktu spodní hlas odpojil, a podpořil tak myšlenku celé básně.

Cyklus Madrigaly je bezesporu jedním z vrcholných děl Bůžkovy tvorby pro ženské sbory. Kompoziční zpracování jednotlivých skladeb je velmi promyšlené a propracované a dokládá vyspělou skladatelskou techniku. Hudební zpracování madrigalů úzce koresponduje s textovou předlohou, která využívá prostředků intimní a reflexivní lyriky. Cyklus je interpretačně velmi náročný a vhodný spíše pro zkušené sbory.

4. Závěr

Přínos první části své diplomové práce spatřuji především v systematickém uspořádání informací o životě a sborovém díle Jana Bůžka. Jedná se o první utřídění Bůžkových skladeb pro ženské a dětské sbory. Bůžek si po celý svůj život zapisoval každé nově vzniklé dílo do svého seznamu skladeb, pomocí tohoto seznamu jsem rozčlenila jeho tvorbu pro ženské a dětské sbory do několika kategorií: sbory na texty lidové poezie, sbory na staročínskou a starojaponskou poezii, sbory na texty J. V. Sládka a sbory na poezii dalších autorů.

Stěžejní částí mé diplomové práce se stala analýza vybraných skladeb, v níž jsem se snažila dojít k charakteristice Bůžkova skladebného stylu na základě analýz cyklů *Devět písniček v lidovém tónu*, *Sedm dětských sborečků* a *Madrigaly* a přiblížit tak jeho dílo umělecké veřejnosti.

V příloze také uvádím celkovou podobu jednotlivých skladeb, která by měla sloužit k lepšímu přehledu o jednotlivých dílech a taktéž jako materiál k praktickému využití pro sbormistry ženských a dětských pěveckých sborů. Na příloženém CD je možné si jednotlivé skladby poslechnout a získat tak lepší představu o jejich zvukové podobě.

Jsem velice ráda, že jsem se mohla seznámit, i když jen přes „notový papír“, s osobností Jana Bůžka. Během posledního půlroku jsem se díky této práci naučila dívat na sborové skladby z nejrůznějších pohledů a tím aspoň částečně proniknout do náročné skladatelské profese. Za velmi přínosnou také považuji práci s programem na zpracování not Sibelius4. Tuto znalost ve svém oboru jistě v budoucnu mnohokrát využiji.

Doufám, že má diplomová práce napomůže k dalšímu zkoumání díla Jana Bůžka, a jeho skladby tak obohatí repertoár amatérských i profesionálních sborů.

5. Literatura

HOLUBEC, J. *Česká hudební teorie 20. století (sondy do stěžejních disciplín)*. Ústí nad Labem : Univerzita J. E. Purkyně, 2004. ISBN 80-7044-619-6.

JANEČEK, K. *Hudební formy*. Praha : SNKLHU, 1955.

KOFROŇ, J. *Učebnice harmonie*. Praha : Editio Bärenreiter, 2009. ISBN 978-80-86385-14-3.

MATHESIUS, B. *Zpěvy staré Číny*. Praha : Československý spisovatel, 1988.

SLÁDEK, F. *Náš poklad I.* Praha: Supraphon, 1982.

TICHÝ, V. *Harmonicky myslet a slyšet*. Praha : AMU, 1996. ISBN 80-85883-10-4.

ZADINA, J. *Jan Bůžek*, cit. 17.2.2010. Dostupné na

http://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_B%C5%AF%C5%BEek

ZENKL, J., *ABC hudebních forem*. Praha: Supraphon, 1984.

6. Přílohy

Příloha č. 1:	Seznam skladeb pro dětské a ženské sbory.....	63
Příloha č. 2:	Fotografie z uměleckého života J. Bůžka	66
Příloha č. 3:	Partitury vybraných skladeb pro ženské a dětské sbory.....	68
Příloha č. 4:	CD se zvukovou podobou skladeb	

Seznam sborových skladeb Jana Bůžka

Dětské sbory¹⁸

- 1) Dosti nás, 1954
- 2) Láska, 1961
- 3) Damom líbezný, 1961
- 4) Vyletěla hrdlička, 1962
- 5) Co je to?, 1966
- 6) Ó, milé vánoce, 1967
- 7) Ryby, 1968
- 8) Jarní, Na pasece, Meluzína, 1968
- 9) Pavouk, 1971
- 10) Vyprávění pro Alenku, 1969
- 11) Uspávanky, 1970
- 12) Svět se točí dokolečka, 1970
- 13) Mniši a myši, 1971
- 14) Kuřátka, 1971
- 15) Ten at' tam běží, 1976
- 16) Ukolébavka, 1977
- 17) Píseň o čapce, 1977
- 18) Co je krása?, 1977
- 19) Září-Předjaří, 1979
- 20) Hřbitovní kvítí, 1981
- 21) Pantoflíčky, 1981
- 22) Pro pět ran, 1982
- 23) Šest písniček pro „Kot'ata“ 1983
- 24) Lístek z památníku, 1983
- 25) Zpíváme pro radost, 1983
- 26) Kot'ata, 1983
- 27) Sněhové vločky, 1985
- 28) Tři písničky pro děti, 1985
- 29) Čtyřlístek pro nejmenší, 1986
- 30) Na zahradě, 1986
- 31) Zvířetníček, 1986
- 32) Mír, 1987
- 33) Kytička pro nejmenší, 1988
- 34) Bára, Terka a Anka, 1989
- 35) Tři dětské sborečky s klavírem, 1989
- 36) Volavka, 1989
- 37) Tajemství, 1989
- 38) Žluva, 1989
- 39) Tři dětské sborečky, 1989
- 40) Tři písničky pro nejmenší, 1989
- 41) Tři písničky dětem, 1989

---

¹⁸ Řazeno podle vzniku skladeb. U skladeb číslo 66-70 není známo datum vzniku.

- 42) Velikonoční, 1990
- 43) Tři dětské sbory, 1990
- 44) Rozpočítadla, 1990
- 45) Čtyři sborečky na slova V. Čtvrťka, 1991
- 46) Dvě písničky z Mateřídoušky, 1991
- 47) Slunce po západu, 1991
- 48) Tři dětské (dívčí) sbory na texty J. V. Sládka, 1991
- 49) Pro Martínka a všechny děti, 1991
- 50) Tři dětské sborečky na slova J. V. Sládka, 1991
- 51) Co se jednou událo, když sluníčko volalo, 1991
- 52) Dětské sbory v lid. tónu, 1992
- 53) Matičce, 1992
- 54) Pohádky, 1992
- 55) Deset plus jedna sborečků na slova J.V. Sládka, 1995
- 56) Čtyři plus jedna dětské sborečky, 1995
- 57) Lesní ukolébavka, Uspávanka, 1995
- 58) Zlaté slunce, bílý den, 1995
- 59) Deset písniček na slova J.V.Sládka, 2001
- 60) Dvacet dětských sborečků na slova lidové poezie, 2002
- 61) Dvacet trojhlasých sborečků na slova lidové poezie v lidovém tónu, 2002
- 62) Vodníková písnička, 2003
- 63) Deset miniaturních kánonů, 2003
- 64) Ptačí říkadla, 2003
- 65) The little indians, 2004
- 66) Buď republiko zdráva!
- 67) Pozdravení SSSR
- 68) Muška, vos a hruška
- 69) Alenčiny písničky
- 70) Ej létala si vlaštověnka

Ženské sbory¹⁹

- 1) Milostné dvojzpěvy, 1960
- 2) Vlajka republiky, 1962
- 3) Tři ženské sbory, 1968
- 4) Západ, 1968
- 5) Triptych, 1969
- 6) Perly a růže, 1970
- 7) Mladá krásná léta, 1970
- 8) Podzimní pastel, 1976
- 9) Ó, lásco!, 1976
- 10) Alšovská zima, 1977
- 11) Slovanská balada, 1977
- 12) Madrigaly, 1978
- 13) Sen, Pohádka, Studánka, 1978
- 14) Vánoční, 1978
- 15) Matčiny ruce, 1979

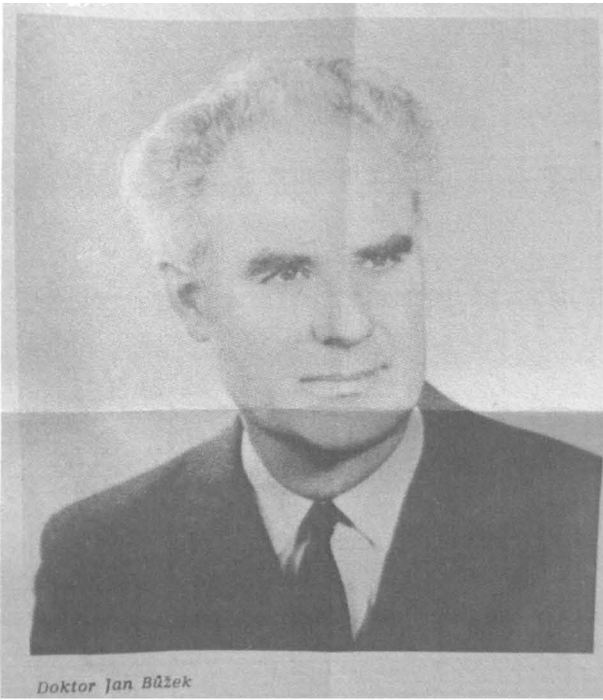
¹⁹ U skladeb 39 a 40 není známo datum vzniku.

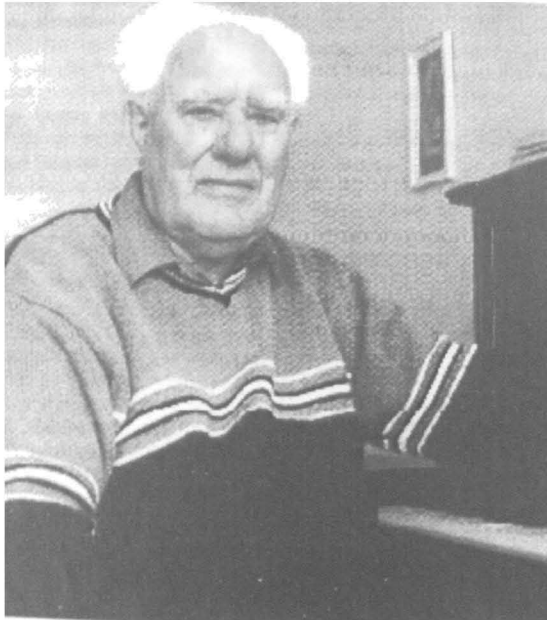
- 16) Litevská píseň, 1979
- 17) Vánoce, 1980
- 18) Prstýnek z trávy, 1980
- 19) V ten čas, 1982
- 20) Ohlas písní českých, 1984
- 21) Náš pochod, 1986
- 22) Tři ženské (dívčí) sbory, 1986
- 23) Noc v horách, 1987
- 24) Tři sborečky v lidovém tónu, 1988
- 25) Smutná láska, 1988
- 26) Letní večer, 1989
- 27) Spala jsem a nespala, 1991
- 28) Ukolébavka, 1991
- 29) Kvetoucí Praha, 1991
- 30) Jak se z žežulky stala kukačka, 1992
- 31) Tři sbory na orientální texty lidové, 1998
- 32) Ave Maria, 1999
- 33) Čtyři lyrické sbory na slova J.V. Sládka, 2001
- 34) Pole i hory, 2001
- 35) Obrázky ze Staré Číny, 2001
- 36) Koleda, 2004
- 37) Vánoční zpěvy, 2004
- 38) Láska a smrt, 2005
- 39) Koledy
- 40) Mládí a láska

Fotografie z uměleckého života J. Bůžka

Doktor Jan Bůžek

Vyšla hvězda jasná

J. Bůžek

Moderato

Soprano
Vyšla hvězda ja_ sná_ ja ko panna krás ná sa__ma za mnou sama za mnou

Alto
Vyšla hvězda jas ná, jako_ panna- krás ná sa__ma

Tenor
-

Bass
-

10

S.
do ko mūr ky do__ko mūr ky přišla__ Když si přišla ke__

A.
za mnou sama za mnou__ do ko mūr ky do ko mūr ky při_ šla

T.
-

B.
-

20

S.
mně sedni si vedle_ mně Můžeš tady_ se mnou_ ostat_ až do bí__ lého_

A.
-

T.
-

B.
-

31

S.
dne lého_ dne *f* Nechci ne-do sta nu vím, že tvá ne_ bu du

A.
-

T.
f Nechci nedo sta nu vím, že tvá nebu du

B.
-

S. Pani má ma panimama povídala, že ty ne máš do mu.

A. Pani má ma panimama povídala, že ty ne máš do mu.

T. Pa ni má ma pani máma povídala, že ty ne máš do mu.

B. Pa ni má ma pani máma povídala, že ty ne máš do mu.

SOPRANO

ALTO

TENOR

BASS

Vy pantličky — červený — kolovaný — bílý — komu bych vás —

Vy pantličky — červený — kolovaný — bílý —

6

zanechala — po nějaké — chvíli. — Vy pantličky — červený — kolovaný —

komu bych vás — zanechala — po nějaké — chvíli Vy pantličky — červený — kolovaný —

13

Vy pan tli čky čer ve ný

bílý — komu bych vás zanechala po nějaké chvíli Komu bych za nechala —

bílý — komu bych vás zanechala — po ně ja ké chví li Ko mu bych za ne cha la

20

kamarádko__ to__ bě abys na mě vzpo me nu la v svém svo bo dném sta vě

kamarádko__ tobě__ abys_ na mě vzpo me nu la v svém svobodném stavě

To jsou dudy

SOPRANO

mf To jsou du.. dy To jsou du.. dy

ALTO

mf To jsou du.. dy To jsou du..

TENOR

BASS

9

jak jen je___ uslyším ___ celej se_ potěším ___ všechen všudy ___ všechen všu..

dy jak jen_ je___ uslyším ___ celej_ se_ potěším ___ všechen všu dy

16

dy všechen všu.. dy

všechen všu dy _____ všechen všu dy. vokál_____

25

mf To jsou du..dy dudy dudy Jak jen je uslyším, celej se

dudy dudy jak jen je uslyším celej se

33

potěším všude všechen všu...dy všechen všu....dy všechen

potěším všude vokál

41

všude dudy dudy

to jsou du dy to jsou du dy

50

Jak jen je uslyším celej se potěším všudy všečen všu.. dy.

jak jen je uslyším celej se potěším všečen všu dy všečen všu dy.

Soprano

p Až se jaro vrátí oj, to bude ráj, zelenat se bude celý živý kraj. Slunce bude

Mezzo-soprano

Alto

p

10

S. *pp*

hřáti, - větrík teple dout, potok bude - hučet, zproštěn - zimních pout. Luka budou vonět, -

M-S.

A. *pp*

Lu ka budou vonět,

19

S.

stromy budou kvést, a skřivánek vzhůru - do nebe se nést. Rozletí se vzhůru až v oblačnou

M-S.

A.

stro my budou - kvést, vzhůru - skřivánek

28

S. *f*

říš, a naše sr - dé čka vzlétnou ještě výš, a naše sr dé čka vzlétnou ještě výš.

M-S.

A. *f*

Vlaštovky táhnou

Moderato

Soprano *mp* Vlaštovko leť už je na tě čas listí žlutne poletuje po strništi vítr duje

Mezzo-soprano *mp*

Alto Vlaštovko leť už je na tě čas li stí žlout ne

9 S. bude brzo mráz bude brzo mráz *mf* Vlaštovko leť na slunečný jih pavouk babí

M-S.

A. bude brzo mráz bude brzo mráz *mf* Vlaštovko leť pavouk babí lé to

18 S. léto spřádá muška též si pospí ráda až přiletí sníh *f* *mf* až při le tí

M-S. Až přiletí sníh *f* *mf* až při le tí

A. lé to spřá dá až přiletí sníh až při letí

26 *Tempo I.* S. sníh Až ho napadne ko lem našich vrat i až bude meluzína

M-S. sníh až ho napad ne kolem našich vrat i až bude meluzína

A. až přiletí sníh až ho napad ne kolem našich vrat me lu zí na

33 S. kvíleti ven do ko mína *f* hú *mf* hú *mp* bu dem

M-S. kvíleti ven do ko mína hú hú bu dem

A. kvíleti ven do ko mína *f* hú *mf* hú *mp* bu dem

40

S.
vzpo mí nat *mp* vzpo mí nat.

M-S.
vzpo mí nat vzpo mí nat.

A.
vzpo mí nat *p* vzpo mí nat.

Detailed description: The image shows a musical score for three voices: Soprano (S.), Mezzo-Soprano (M-S.), and Alto (A.). The score is in a single system and consists of three measures. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The lyrics are 'vzpo mí nat'. The Soprano part starts with a fermata over the first measure, followed by a melodic line. The Mezzo-Soprano part has a similar melodic line. The Alto part has a lower melodic line. Dynamic markings include *mp* (mezzo-piano) for the Soprano and *p* (piano) for the Alto in the second measure. There are also accents and slurs throughout the score.

Soprano *mp* A ch a ch a ch a ch *P* Pod vrbami

Mezzo-soprano Pod vr ba mi za sví tá ní ó

Alto *mp*

6

S. za svítání číhávali hastrmani

M-S. za sví tá ní ó...

A.

13

S. *p* hastrmani *mf* Skrý va li se skrý va li se do rá

M-S. skrý va li se skrý va li se skrývali se

A. *espress.* *mf* Skrý va li se do rákosí

20

S. ko sí mě li stá le mo kré šo si

M-S. skrývali se do rákosí mě li mě li stá le mo kré mo kré šosy -

A. měli stá le mokré šosy -

25

S. je to prav da měsíčku? *mp* a ch a ch a ch *ppp*

M-S. je to pravda mě síč ku ó... *ppp*

A. je to pravda měsíčku? ó...

Soprano *sólo* *(Tutti)*

Mezzo-soprano *mf* Odkud ten náš holub letí? *vrkú_ vrkú_*

Alto *mf* *vrkú_ vrkú_*

Letím z lesa milé děti *vrkú_ vrkú_*

S. *vrkú_ vrkú_ vr kú_ vrkú_ vrkú_ vrkú_*

M-S. *vrkú_ vrkú_ vrkú_ Cos tam viděl holoubku? vrkú_ vrkú_ vrkú_*

A. *vrkú_ vrkú_ vrkú_ Cos tam viděl holoubku? vrkú_ vrkú_ vrkú_*

18 *Sólo*

S. *perníkovou chaloupku u černého smrku* *Jakpak by ne_ holenku*

M-S. *Viděls také Mařenku?*

A. *Viděls také Mařenku?*

27 *Tutti*

S. *ta ti byla s Jeníkem krmili_ se perníkem* *mf* *a když z okna na zahradu_ vystrčila_*

M-S. *mf* *a když z okna na zahradu_ vystrčila_*

A. *Bá_ ba bá_ ba bá_*

34

S. *baba_ hlavu_ ne bá_ li se holoubku?_*

M-S. *baba_ hlavu_ ne bá_ li se holoubku*

A. *ba_ ne bá_ li se holoubku*

40

S. *mp* vrkú vrkú vrkú vrkú vr kú *pp*

M-S. *mp* vrkú vrkú vrkú vrkú vrkú *pp*

A. vrkú vrkú vrkú vrkú vrkú

Soprano

Mezzo-soprano

Contralto

Alto

p

Z temného moře — vyrůstá — měsíc

pp o...

5

S.

M-S.

C.

A.

měsíc

mf Z temného moře — vyrůstá — měsíc — daleké zemi — rozkvétá — též

V daleké zemi — teď rozkvétá — též

9

S.

M-S.

C.

A.

mp láska — svůj truchlí daremný sen láska svůj truchlí daremný sen

mf Láska svůj truchlí daremný sen truchlí — láska — svůj truchlí daremný — sen

13

S.

M-S.

C.

A.

Un poco più mosso

čeká — čeká — večer — čeká *f* Zhasínám světlo — jasněji měsíc

Zhasínám světlo —

čeká na vzdálený — večer Zhasínám světlo —

Zhasínám svět — lo jasněji —

17

S. svít v mé hoře noční šat oblékám chladné je jíní

M-S. jasněji měsíc svítí v mé hoře noční šat oblékám chladné je jíní

C. noční šat oblékám měsíc svítí noční šat oblékám chladné je jíní

A. měsíc svítí v mé hoře ó...

21 *Meno mosso*

S. *p* Ruce mé ruce_ kterak jste prázdné

M-S. Mé ru ce mé ru ce říci to všechno_ všechno všechno

C. *p* Mé ru ce mé ru ce říci to všechno_ všechno všechno

A. *p* Mé ru ce mé ru ce říci to všechno_ všechno všechno

25 *Tempo I.*

S. *f* Spánku_ sen dej mi o návratu_ domů

M-S. *f* Spánku_ sen dej mi o návratu_ domů

C. *f* Spánku_ sen dej mi o návratu_ domů

A. *f* Spánku_ sen dej mi o návratu_ domů

29

S. Spánku sen nemůžeš nemůžeš dát

M-S. domů Spánku sen nemůžeš nemůžeš dát mé

C. Spánku sen dej mi o návratu domů spánku_ nemůžeš_ nemůžeš dát_ mé

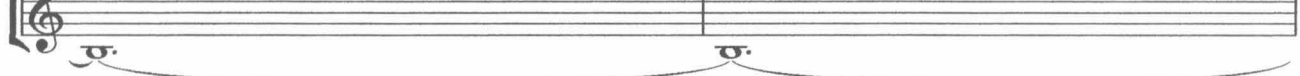
A. Spánku sen dej mi o návratu domů spánku_ nemůžeš_ nemůžeš dát_ mé

33

S.

M-S.

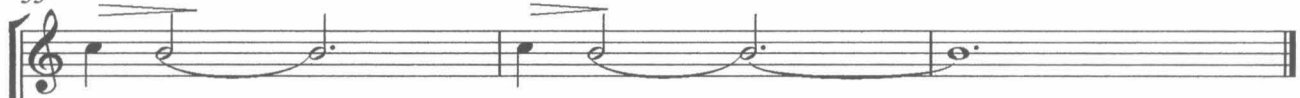
C.

A.

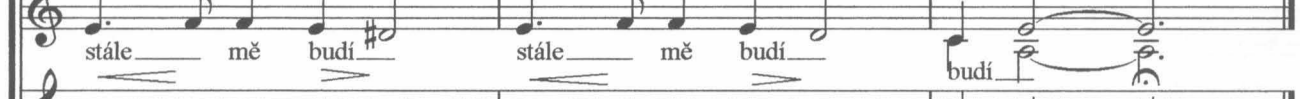
toužení _____ stále _____ mě _____ budí _____

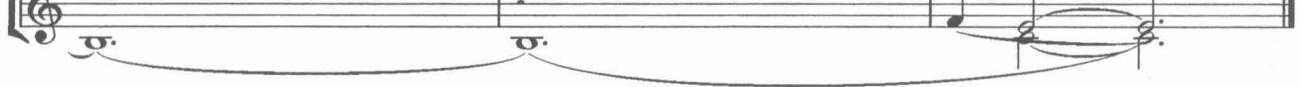
toužení _____ toužení _____ toužení _____ stále _____ mě _____

35

S.

M-S.

C.

A.

budí _____ budí _____

stále _____ mě _____ budí _____ stále _____ mě _____ budí _____ budí _____

Moderato

Soprano

Mezzo-soprano

Contralto

Alto

p Po sklonu nebes váhavým krokem podzim se blíží

4

S. Po dvorcích lidí měsíce stíny ostře se plíží Panáček z luny

M-S.

C. Panáček z lu ny

A.

f

8

S. tancuje chvíli po hládi vodní panenka z luny klání se čile

M-S.

C. tancuje chvíli po hládi vodní panenka z luny klání se čile

A.

12

mf

S. jak dáma dvorní *p* zářivá chvíle proč tebou hoř kne

M-S.

C. jak dáma dvorní zářivá chvíle proč tebou hoř kne

A. *p*

15

S. ru dé mé srd ce proč chvíle sčítáš

M-S. ru dé mé srd ce proč chvíle sčítáš

C. ru dé mé sr dce proč chvíle sčítáš prořídle vla sy prořídle vla sy

A. ru dé mé sr dce proč chvíle sčítáš prořídle vla sy prořídle vla sy

p

19

S. - - - - -

M-S. - - - - -

C. na bílé lebce neměl bys svítit měsíci bílý na šti ty kopi

A. - - - - -

23

S. neměl bys hladit vojáku stany mor doby na ši

M-S. neměl bys hladit vojáku stany mor doby na ši

C. - - - - -

A. - - - - -

26

S. mor mor do by na ši

M-S. mor mor do by na ši

C. - - - - -

A. - - - - -

(sóló) *mp*

Soprano

Mezzo-soprano *p*

Contralto

Alto

V bambusech červených větrem

ó..

5

S.

M-S.

C.

A.

před mými okny šumí vodopád *mf* Lupínek květů švestkových

9

S.

M-S.

C.

A.

za lupínkem pro sníh tak padají mi písmena na papír

13

S.

M-S.

C.

A.

p Oranží vůně vyprchá jínění v slunci pohasne jen

mp Oranží vůně vyprchá jínění na slunci pohasne

17

S.

M-S.

C.

A.

písmena_ jež_ tady maluji_ jsou *f* věčná_ *f* věčná_

20

S.

M-S.

C.

A.

písmena_ jež_ tady maluji_ jsou_ věčná_ to vím_ já_ to vím

mf věčná_ *mf* to_ vím_ *p* já_ *ppp*

já_ to_ vím_ já_ *ppp*

Moderato

Soprano *f* Vějíři z hedvábí ty lichotný a hlad ký ty sně hu bělej ší

Mezzo-soprano

Contralto

Alto

4

S. bě lej ší jinovatky - ó...

M-S. Jak luna kulatý, když kráčí oblo hou jdi k němu vějíři

C.

A.

8

S. jdi za mne nebohou ó...

M-S. 3

C. Bud' ve dne v noci s ním skýtej mi doprovod tvůj vánek chladivý

A.

12

S. Pak chladný podzimek až lehne do kraje žlutým listovým

M-S. měj vůni stinných vod ó...

C.

A.

16

S. on v skříně zásuvku — hodí_ tě nedbale_ jak symbol vějíři —

M-S. vítr_ zahraje — on v skříně zásuvku — hodí_ tě nedbale_ jak symbol vějíři —

C. on v skříně zásuvku — hodí_ tě nedbale_ jak symbol vějíři —

A. on v skříně zásuvku — hodí_ tě nedbale_ jak symbol vějíři —

20

S. znak lásky *f* nestále — *mp* lás ky lás ky

M-S. znak lásky — nestále — lásky — nestále — lás ky lás ky

C. znak lásky *f* nestále —

A. znak lásky *f* nestále —

23

S. lás ky lás ky ne stá — lé *ppp*

M-S. lás ky lás ky ne stá — lé

C. lás ky lás ky ne stá — lé

A. lás ky lás ky ne stá — lé *ppp*

Andante

Soprano *p* Podušku měkkou tíží tvář má bílá na loži stála

Mezzo-soprano

Contralto *p* Podušku měkkou tíží tvář má bílá na loži stála

Alto *mp* Podušku měkkou tvář má bílá tíží na loži

4

S. neznat co je sen! *mp* Život nic nedá život bere jen tak

M-S.

C. neznat co je sen! Život nic nedá život bere jen tak

A. stá la neznat co je sen Život nic nedá život bere

7

S. bez bolesti být přeci nemocen *p* Na křehké skrání

M-S.

C. bez bolesti být přeci nemocen *p* Na křehké skrání

A. jen tak bez bolesti být nemocen Na křehké

10

S. studí jenom let hlas přívětivý prázdnem neslyšet

M-S.

C. studí jenom let hlas přívětivý prázdnem neslyšet

A. skrání studí jenom let hlas přívětivý prázdnem neslyšet

13

S. na vápno_ vybělena_ červeň_ líc lety_ jež odplynula jak údy_ těžké_ jsou

M-S. líc

C. vybělena_ líc lety_ jež odplynula jak údy_ těžké_ jsou

A. Na vápno_ vybělena_ červeň líc léta_ odplynula údy těžké jsou_

17

S. srdce_ ještě_ víc srdce_ ještě_ víc.

M-S. srdce_ ještě_ víc srdce_ ještě_ víc.

C. srdce_ ještě_ víc srdce_ ještě_ víc

A. srdce_ ještě_ víc *p* ještě_ víc

Obora bílých jelenů

Soprano *mp* ó...
 Mezzo-soprano
 Contralto *mp* ó...
 Alto *mp* Vysoko _

6
 S.
 M-S.
 C.
 A.
 chladně _ stojí _ kol hory _ shořívá _ večer _

11
 S. *p* Host cizích hor bloudím tu sám nevím _ co dělají _
 M-S.
 C. *p*
 A. *p* Host cizích hor bloudím tu sám nevím co dělají _
p Host cizích _ hor _ bloudím tu sám ne vím co

14
 S. v sosnových hájích _ domácí lidé _ *p* Vidím _ jen stopy _ cest
 M-S.
 C. *p*
 A. v sosnových hájích _ domácí lidé _ *p* Vidím jen stopy cest
 dělají _ v sosnových há jích domácí _ lidé _ vidím _

18

S. ku dy proš li večerní rosou je le ni bí lí

M-S. ku dy proš li večerní rosou je le ni bí lí

C. ku dy proš li večerní rosou je le ni bí lí

A. vidím vidím stopy cest je le ni bí lí

22

S. bí lí je le ni bí lí *ppp*

M-S. bí lí je le ni bí lí *ppp*

C. bí lí je le ni bí lí *ppp*

A. bí lí je le ni bí lí